

No position in life can be secure and no achievement can be permanent unless built upon truth and justice.

# INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

A good encyclopaedia contains most of the facts as useless sand dunes until organised and expressed in terms of action.

No. 21—Vol. LV.

Friday, 31st May, 1957

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.  
Price: FOUR PENCE

## BISHOPS IN ENGLAND CONDEMN "HERESY OF APARTHEID"

THE Church of England is taking official action for the first time against the policies of the South African Government concerning religious and academic freedom. This is the significance of the resolutions which the Bishops of the Province of Canterbury have adopted and which will go before the Lower House of the Convocation.

The Archbishop of Canterbury, Dr. Geoffrey Fisher, said he was sure that by saying something in public the Church would be complying with the wishes of that "great and glorious Christian leader" Dr. Clayton, the late Archbishop of Capetown.

The resolutions declare support for the churches in South Africa which are op-

posing the Native Laws Amendment Bill.

A resolution on similar lines will be presented in the convocation of York, the other regional ruling body of the Church of England.

### Inferior Education

During discussion in the House of Bishops, the Bishop of Exeter, Dr. Robert Mortimer, criticized mea-

sures "designed to give Africans an inferior and restricted education." He said freedom of education was essential for development of the human personality and life itself.

The Bishop of Peterborough, Dr. R. W. Stopford, said he was glad the

Church was now able to break its silence about South Africa.

The Bishop of Chichester, Dr. G. K. A. Bell, said relations between races in South Africa were worsening and one day might be beyond control.

(Continued on page 233)

## AFRICAN ATTACKS S.A. POLICY ON GHANA

SOUTH AFRICA'S policy towards Ghana was criticised by Dr. W. F. Nkomo at a recent meeting of the Pretoria Joint Council of Europeans and non-Europeans.

Dr. Nkomo, who attended the Ghana independence celebrations, said South Africa had missed an opportunity in history in not sending top-level representation to the celebrations. The United States had sent the Vice-President, Mr. Richard Nixon, who, some people thought, had "stolen the show."

South Africa was boycotting the conference called by Ghana and, furthermore, the Prime Minister, Mr. Strydom, was not attending the Commonwealth Prime Minister's Conference at which Dr. Kwame Nkrumah would be present for the first time.

"If we do not look out, Ghana will take over our place as the leading nation of Africa," he said.

The Union was the most advanced nation in Africa, but its policies were the most backward. Dr. Nkrumah might one day lead Africa.

British colonial policy was often criticised but the foundations laid often provided a basis for sound democratic development.

The Federation was moving in the right direction, the Union in the wrong one.

Ghana's joining the Commonwealth had added strength to the Commonwealth.

The South African Government was blind in its policy towards Ghana. What had happened in Ghana would affect the rest of the world.

## BLACK SASH CALLS FOR MULTI-RACIAL CONFERENCE

A MULTI-RACIAL conference on a basis of consultation and co-operation between the various sections of the community is to be called by the Black Sash, if possible. This is the context of a resolution passed by the conference in Pietermaritzburg.

The resolution read:

"That this conference resolves that the Black Sash should make all possible efforts to assist in the organisation of a multi-racial conference at which the establishment of human rights in South Africa may be discussed on a basis of consultation between all her peoples."

Earlier, the Black Sash

had passed a resolution condemning the policy of enforced apartheid, with its twin aspects of compulsory separation and White domination. "This policy is only possible by the use of repressive laws which remove fundamental rights and freedom, and therefore is in conflict with the highest ideal of Western civilisation."

## INDIAN OPINION

FRIDAY, 31ST MAY, 1957

### Specialists And The Treason Trials

**T**HE Press recently reported General Rademeyer as having said that the Security Police were specialists whose job was to combat communism and to be on the look-out for anything which might subvert the authority of the State.

It is the duty of the Police, in any well-run State, to keep a sharp eye on influences and forces which might destroy peace and orderly government. This is at all times a highly specialised branch of Police activity and General Rademeyer assures the country that he has under him highly-trained men, that is as things should be.

But when we contrast his statement with what is going on in the treason trials, we find it profoundly disturbing. We do not think his intention was to mislead public opinion. But if the sort of ignorant nonsense, some of which has been read to the Court in Johannesburg, is indicative of what General Rademeyer includes in the category of work by specialists, then, quite clearly, he owes the public an explanation of what he meant, precisely.

Some of the statements attributed to the suspects and which have been read to the Court by Security Police specialists on both sides of the colour line read so much like childish gibberish and are often hardly intelligible to the men who wrote them.

This would be bad enough in an ordinary trial involving smaller penalties. But where people are to face trial on allegations of some of the most serious and gravest, crimes, like treason, conspiracy and sedition and where the penalty might very well be the death sentence, it is of the greatest importance, in the interests of justice, to ensure that the evidence is at least intelligible.

We are specifically not casting here a reflection on General Rademeyer. We are criticising the whole system whereby the Department of Justice entrusts the security of the State also to semi-literates on both sides of the colour line who do not even seem to know when the law is violated and when it is complied with. We protest in the strongest terms possible against this playing-about with the lives, freedom and security of the citizens and hold the Minister of Justice responsible. Without being aware of it, the Department of Justice is throwing the law into disrepute here.

If the security of the State is guarded, also by men whose unintelligible evidence has been made public in the treason trials, all we can say is: Heaven protect us from our protectors!

### A Matter Of Honour

**A** MOVE is afoot in Johannesburg to get employers of unskilled African labour to raise wages generally by 5 shillings per week. In addition, pressure is being put on the government to get a new determination for unskilled Africans on the way.

'This is as things should be.' When the Mayor of Johannesburg appealed to the Africans to discontinue the boycott of buses, he promised, among other things, a wage determination for the Reef and made it plain that he was sure the government would back him. If the move to press the government for such a determination is a carrying-out of his promise, it is only proper that reasonable men should welcome the attempt. It is a matter of honour.

### Clarity On The Struggle

**I**N this country, where injustice often hits blindly in any direction, the danger is always real that people might tend to lose their sense of perspective. Some might see in the power of the Nationalists justification for extreme pessimism while others might see in the quarrels going on in the Nationalist camp signs that the Afrikaner Nationalist front has cracked.

Either attitude is dangerous. Either, in the final reckoning, reinforces the government—the first by its weakness, the second by its rashness. In the present, complicated situation, the correct attitude to take up is to go about inspired by a strong sense of realism, ready to see both light and darkness and relate them intelligently to the forces on both sides of the ideological fight.

When that is done, the citizen will know when to rejoice and when to feel that he has suffered defeat. For, the battle against race oppression is being waged now with frightful fury. The issue is in the balance. We are a very long way from the final battle which shall decide it. But let us be clear about one thing in our minds, we fight to win, no matter what the odds are.

### Grahamstown Says Group Areas Do Grave Injustice

**T**HE whole-hearted support of the citizens of Grahamstown against the application of the Group Areas Act was warmly applauded. The following resolution, proposed by the Rev. C. Moore, of the Commemoration Methodist Church, was passed unanimously:

Grahamstown has a long tradition of healthy race relations and we believe that harmony between the racial groups is threatening only by the prospects of the enforced application of the Group Areas Act.

For generations a small Indian, Malay and Chinese population has been engaged in trade in this town and constitute a

respectable and law abiding section of the community. Their removal from their present homes and places of business to separate group areas would involve a grave injustice to them and an injury to the community at large.

The proposal to create a buffer zone at the expense of the freehold property owners in the Fingo village would involve the deliberate destruction of valuable private and public property. This area contains some of the best African housing in Grahams-town and no adequate compensation could be provided for the loss of long established freehold rights.

Continuing with the rights of the Coloureds, the resolution includes a clause objecting to the unnecessary expense involved.

"In a town already burdened by a high proportion of de-rated property, we object to the application of a plan which must add substantially to the difficulties of municipal administration and finance at a time when the City Council is finding it increasingly difficult to provide essential services and amenities."

Amongst other speakers was Mr. B. B. Ramjee of Port Elizabeth.

## Scottish Church To Help Christian Council

Edinburgh.

THE General Assembly of the Church of Scotland agreed unanimously in Edinburgh that they could not admit the right of the South African Government to debar anybody from public worship on racial grounds.

"If the time comes when the Christian Council in South Africa have to say to the State, 'we must obey God rather than men,' we must render such assistance, spiritual and practical, as may be required," said the Rev. J. L. Kent, of Glasgow, who presented the committee report.

Sir David Eccles, President of the Board of Trade and a member of the British Cabinet, sat in the gallery of the Lord High Commissioner as the Queen's representative listening to the discussions raised by the church's Foreign Missions Committee on the religious situation in South Africa.

### "Grave Concern"

The Rev. Mr. Kent said that if the Native Laws Amendment Bill were made law, a situation would be created in South Africa which would be of grave concern to the Christian conscience.

"It would mean that men of different races would be prohibited, at the will of the Minister of Native Affairs, from worshipping and taking the sacraments together in the so-called White areas, and from serving together in the administration of the court of the church," he said.

"Of course, provision is made for special permission being granted by the Minister of Native Affairs or his representatives.

### State Power

"But what does that mean? It means that freedom to assemble in public worship, or to

receive the sacraments, or to attend to the business of the church, is not a natural right, but is in the power of the State authority to give."

The Christian Council in South Africa had decided that, if the Bill became law in its present form, it would impose on the Christian conscience a demand which must be disobeyed.

"We must clearly and unequivocally identify ourselves with the statement which the Christian Council has issued," Mr. Kent declared.—Sapa-Reuters.

## Convention On Citizenship Of Wives

India has become the 15th country to sign the convention on nationality of married women designed to eliminate legal conflicts about citizenship of wives.

Mr. Arthur Lall, India's Permanent Representative at the United Nations, signed the convention at a brief ceremony in the office of the U.N. Legal Counsel, Mr. Constantin Stavropoulos.

## Mr. Fenner Brockway On Apartheid

COMMENTING on the changing pattern of the Commonwealth following emergence of the new non-White dominions, Mr. Fenner Brockway, M.P., in an article in "Peace News" on May 17, referred to South Africa and wrote:

"South Africa's membership of the Commonwealth is an anachronism. I have not been among those who have urged expulsion of the Union Government on the ground of "apartheid" because it seemed a little hypocritical to do so whilst so much racial discrimination and segregation remain in British territories. We practice racial segregation in Kenya, and the Rhodesias have both segregation and discrimination. I look forward to the day when the Commonwealth would not tolerate any hint of colour bar among its member-States; but at present Britain has to remove the beam from its own eye.

### Not A Democracy

"There is one other South African feature, however, which is incompatible with human rights which are commonly associated with the Commonwealth. It is the only member-State which is not a democracy.

Except for 'emergency' measures in Pakistan, all other measures are based on equal citizenship of every man and woman. In South Africa a minority of Whites monopolise political power, leaving Africans, Asians, and those of mixed race politically outlawed and voteless. Surely the day must come when a condition of membership of the Commonwealth should be full political as well as racial equality."

Turning to the Central African Federation, Mr. Brockway wrote: "In Central Africa six million Africans have six representatives in the Federal Parliament; 200,000 Whites have 25 representatives! Colour bar is practised in Southern Rhodesia almost as rigidly as in South Africa, and to a large degree in Northern Rhodesia. Nyasaland, which rightly regards itself as an emerging State, wishes to leave the Federation. On what ground, then, constitutional, democratic, libertarian or equitarian can Sir Roy Welensky be regarded as a proper person to be present at a Commonwealth Conference? He is a repudiation of all the human values which we so often claim to be characteristic of the Commonwealth."

## Bishops In England Condemn "Heresy Of Apartheid"

(Continued from front page)

The Bishop of Birmingham, Dr. J. L. Wilson, suggested that the protest had come a little too late, but now clergy and people should understand its consequences and the theological heresy of apartheid.

The Bishop of Lichfield, Dr. U. A. Reeve, said close watch must be kept for any racial intolerance "on our own doorstep."

At the end of the debate the Archbishop of Canterbury, Dr. Geoffrey Fisher said the Church had been restrained, but its silence had not been complete. The late Archbishop of York, Dr. Cyril Garbett, had joined him in making clear statements that the principle underlying apartheid was unchristian.

Dr. Fisher added: "That was deliberate restraint on our part, for we had been given to understand by the bishops in South Africa that if we had said more it would have embarrassed them and increased their difficulties."

He disclosed that the late Archbishop of Cape Town, Dr. Clayton, between the writing of his now celebrated letter to the Prime Minister of South Africa, Mr. Strijdom, and his fatal collapse, had written a personal note to him—Dr. Fisher—explaining his action.

Dr. Fisher said: "I interpreted this as a call for our sympathy and prayers. I am sure that we are complying with the wishes of that great and glorious Christian leader if we say something in public now."

# U.S. Prayer Pilgrimage For Freedom

IN desperation the Negro people in America are petitioning to God rather than pressuring Congress—Parliament—to lessen tensions and increase gains in civil rights. More than 25,000 Negroes and whites participated in a prayer pilgrimage for freedom in Washington on May 17th, the their anniversary of the Supreme Court decision outlawing segregation in the public schools.

The pilgrimage was jointly called by A. Philip Randolph, only Negro vice-president of the united American labour movement, Roy Wilkins, head of the National Association for the Advancement of the Coloured People (NAACP), and Dr. Martin Luther King, Jr., head of the Gandhian effort in Alabama against bus segregation. This was a new coalition of Negro leadership, with labour and the church uniting with the NAACP which has been under severe attack in the South and itself may have come to the end of the road in its emphasis on legal action to end segregation and discrimination.

The pilgrimage has been consistently underplayed by the American press. It made news, however, when a young Negro preacher, Vinoba Bhavé-like, began walking the 220 miles from New Jersey to Washington. While he was received enroute by a secretary of the governor of Maryland, he also met with severe discriminations in that same state. Determined to continue, he said that "if the people in Montgomery could walk for a whole year, I can surely walk for five days."

## Communist Endorsement

The pilgrimage also made news when it received a virtual endorsement by the communist "Daily Worker." This is a kiss of death, which probably the communists wanted to administer to any prayer-centered movement. The leaders said they never invited the communists to support the pilgrimage and did not want their participation. Trying to head off incidents, they said that the pilgrimage would begin and end with the three-hour prayer service, fearing that any communist contingents might irresponsibly picket the White House or Congress. Later A. Phillip Randolph, longtime anti-communist, said that "Communists have no genuine interest in the solution of problems of racial discrimination, but only seek to use this issue to strengthen the foreign policy of the Soviet

Union." In the end, several top Negro communists did come to Washington, but they never reached the platform—or pulpit. The communist issue undeniably kept many Negroes from participating, which is a commentary on America three weeks after McCarthy died.

Quite apart from the communists, many pilgrims arriving in Washington debated whether they were using their time and money wisely by confining their effort

By

HOMER A. JACK

to prayer or whether they should also visit Congress and the President. The California contingent, numbering about 100 persons who came 4,000 miles in two chartered planes, had a midnight caucus on this issue. Some said that the genius of their pilgrimage would be diluted by political activity. One said that when one prays for political results it is political and not prayerful. A pilgrimage official said that even President Eisenhower was not invited, since they had given up on both President and Congress and were appealing to a higher, if a non-elected, power! When it was suggested that they pray with their congressmen, it was said that they should pray for their congressmen rather than with them. In the end this California group decided to limit their action this time in Washington to prayers. They were, however, very pragmatic and said that if prayers didn't work they would re-examine their strategy.

## White Churches

Early on May 17th, thousands of Negroes and some whites from 30 states converged on Washington. Many churches offered hospitality and breakfast, but only two predominantly white churches. By noon 25,000 persons had come to the base of the Lincoln Memorial—America's finest monument. Less than one percent of the crowd was white. A good cross-section of Negro leadership was present, some participating officially and others just in attendance, including two well-known Negro entertainers, Sammy Davis, Jr. and Harry Belafonte.

The prayer meeting itself lasted for three and one quarter hours. Thirty persons spoke or sang, including two whites. Since it was a religious meeting, no applause was permitted but handker-

chief waving was allowed. Law-makers were not invited, but two Negro congressmen spoke. Congressman Adam C. Powell from Harlem made the biggest hit when he pointed to the huge statue of Abraham Lincoln at his back and said that "Negroes are getting more today from a dead Republican than from live Democrats or live Republicans." He called for a "third force" in the area of civil rights in America, non-partisan and non-racial, but lead by the clergy. He said its programme would be "massive unity based on passive resistance," meaning in the South work stoppage, economic boycott, mass sitdown strikes, slow-downs, and picket lines.

## Courageous Leadership

Dr. Martin Luther King, Jr. gave the final speech. He called for aggressive leadership by President and Congress. He asked for new commitment by white northern liberals. He asked for strong, courageous and intelligent leadership from the Negro community." He said that as coloured people in Asia, Africa, and America gain power, they must not become victimised with a philosophy of 'black supremacy.'"

## American Religious Leader In S. Africa

### Pretoria.

DR. ELMER G. HOMRIG-HAUSEN, one of America's foremost religious educators and Dean of Princeton Theological Seminary arrived recently at Jan Smuts Airport for a two-month visit in the Union. He will lecture in the Union's theological seminaries under the sponsorship of the United States Government's Exchange of Persons Programme.

His South African programme has been arranged by a Committee of the Federal Council of Churches in co-operation with the office of the Cultural Attache of the American Embassy and during the next two months he will visit universities, mission stations and churches.

Born in America's mid-west in the State of Iowa, Dr. Homrighausen was educated at Lakeland College, Butler University and Princeton Theological Seminary. From 1924 to 1937 he served as

What effect will the prayer pilgrimage have? Participants returned home with some discouragement because the press minimized the numbers present and the whole story. Yet they returned home buoyant after participating in a great spiritual adventure. It showed the unity of the Negro people and emphasised the new leadership in the Negro community, with the church and labour forming a new militant alliance. It pointed up the need for the NAACP to make a decision whether it will incorporate the Gandhian method. It underlined the almost universal dissatisfaction by Negroes of both political parties. The pilgrimage came only two days after the opening of Billy Graham's pilgrimage in New York City against sin. But why did Graham have to leave his native South and its prime sin of segregation to point the finger of sin in New York City? The pilgrimage came just the day after 4,500 Africans marched from their shanty town to the Johannesburg City Hall carrying banners reading, "We Are Getting Impatient." American Negroes are getting impatient, too, but most American whites are still trying to deny the fact.

## India Elects More Women Legislators

During the recent elections in India, twenty seven women were elected to the Lok Sabha, the Lower House of India's Parliament, as compared with twenty-one at the last election. Women members of the various State Assemblies now number 195 as against 80 previously.

# African Nationalism Analysed

**E**VEN in the most benighted corners of South Africa the truth is slowly dawning that African nationalism is an important force in its own right. But there has so far been too little attempt to study it in its historical and sociological perspective. Thomas Hodgkin's little book\* is an important first essay on the subject. Even though he excluded South Africa from his study, as "a sovereign state which contains its colonial problems within itself" much of what he says throws light on events here.

This article only pulls a few threads from his pattern. But most reasonably well read people

By  
**C. W. M. GELL**

will recognise the universal applicability of Mr. Hodgkin's discussions of the growing awareness of African solidarity across political frontiers; the revolution wrought by air travel in Africa; the gulf between theory and practice in colonial administrations; the decisive importance of the new urban proletariats, overcrowding, labour instability and migration; the growth of myths (of the unchanging "primitive savagery" of pre-European Africa and of the counter-myth of a Rousseau-ian "golden age" of liberty, equality and fraternity—both untenable in their extreme forms); the absence (as yet) of effective Communist activity, but the presence of factors (urban expansion, land hunger, extremes of economic differentiation in close proximity, denial of constitutional channels for political activity by military, police and legislative repression, the tendency to misrepresent all forms of political and economic agitation as "communistic") upon which it could thrive.

Of all Mr. Hodgkin's points the most constructive is probably his continual use of analogies and parallels from European history. Being English, he particularly cites examples from early 19th century Britain. But an Afrikaner could, as a few are already beginning to do, draw very much more recent parallels from our own country. For the fact is that Africans are marching along a well beaten road that all our forefathers have trod not long before. They are separated from us in history and even culture, not by

two thousand years, but by a few decades. And since there is a historical law of accumulated experience leading to accelerated progress, they will reach their goal in proportionately shorter time than our ancestor—pioneers. Exactly what that goal turns out to be largely depends on our attitude in the meanwhile towards their aspiration.

Mr. Hodgkin points out that the concepts of *apartheid* and *baaskap* are regarded throughout the continent as the most powerful force opposing nationalism and as the colonial idea in its most highly developed form. So far have the Afrikaner Nationalists travelled in only two generations from their own anti-imperialism that they are now, in European terms, the Bourbons of Africa—the archetypes of the *ancien regime* in all its folly and inflexibility. But, of course, Africans have glimpsed better things and their economic position is inexorably improving. All history, but especially the history of the Bourbons, proves that social revolutions come, not at the lowest ebb, but when the masses have seen possibilities which their rulers then deny them.

Another link with late 18th century Europe is the concept of "partnership". Whatever may be its precise meaning, it evidently involves the representation of interests and groups, not individuals, as the basis of government. This theory derives straight from Burke, who sought stability by a heavy loading in favour of ability, property etc. as "a natural rampart" against the "servile masses". In African terms this obviously implies, and is seen to imply, loading white minorities against the black majorities. Conversely, on the West African coast, the traditional liberal democratic theory has been established, based on the Benthamite supposition that, though men do differ individually as to ability, property and moral worth, these differences are politically neutral, and one man one vote is as near as we can humbly get to equity.

But Hodgkin gives figures for the tremendous urbanisation of Africa in the last decade and compares it to Britain in Chartist times—a comparison even more valid for South Africa whose cities are more industrial than predominantly commercial towns like Dakar and Lagos. The demoralisation of not yet adjusted

African urban communities is precisely paralleled in the Hammond's studies of early 19th century English towns during the throes of their Industrial Revolution—the shacks, queues for latrines and water, low skills, absenteeism, rapid labour turnover, drink, gambling, prostitution, violent crime and delinquency. Disraeli's two "Nations", the rich and the poor, here live, as in England of the 1840's, the separate lives in segregated townships, so far apart in spirit and culture as apparently to have no common ground. "In Africa, as in Europe, the rich could pass most of their lives without seeing how the poor lived. But in Africa the correlation between being Black and poor, being White and rich, is sufficiently close (and as permanent as pigmentation) to stimulate a spirit of African radicalism, which identifies the claims of the poor against the rich with the claims of the Black against the White."

Mr. Hodgkin would agree that Dr. Verwoerd is, on his own untenable assumptions, correct in trying to force the races apart in Church. Throughout Africa the lowering of the colour bar by the Churches, even where it is more theoretical than practised, helps weaken the social basis of segregation. But the trouble goes far deeper still.

It is commonplace how closely the Afrikanervolk in its physical isolation identified itself with the Old Testament saga of the children of Israel, an oppressed but chosen race surrounded by enemies and wandering in a wilderness. Exactly the same identification is widely made by Africans, seeing the colonial British, French, Belgians, Afrikaners as Egyptians, Philistines or Romans. The early Christian dilemma is especially apposite—the conflict between a ruling race and a subject people, between technical and military power on the one side, and a moral idea in which the eventual triumph of the idea is historically necessary. And it is ironical, to say the least, that this sort of interpretation of Scripture as a basis of appeal and protest against secular Authority derives far more often from the Protestant denominations with their individual interpretation of the Bible than from the Catholics with their authoritative interpretation. Are Afrikaner Nationalist politicians in opposing Catholic immigration really depriving themselves of allies?

Another spiritual "loophole" in the watertight fabric of white dominance is the tendency to ecclesiastical separatism, especially liable to occur under authori-

tarian systems "where religion is the only field in which emancipation is possible." Hence the vast number of Separatist Churches in South Africa. And again the historical parallels—with Methodism during the British Industrial Revolution or, in the case of the more radical and apocalyptic Zionist-type movements, with Governments behaving as the civil authorities did in first century Judaea or in 17th century England.

So Mr. Hodgkin drives us inescapably to the conclusion that "there is almost no meeting point for the races except at work," which is already true of South Africa and from which Dr. Verwoerd is about to eliminate the "almost." The guiding economic principle of white enterprise is Paternalism, "the appropriate theory of feudalistic capitalism." It conceives a system which is "logically totalitarian" in that it attempts to control and regulate the *totality* of its workers' lives. They live in "controlled" townships, are educated in "controlled" schools, are treated in "controlled" hospitals, watch "controlled" films, pray in "controlled" churches, read "controlled" literature. Work councils, managed from above are preferred to trade unions, which "disturb business harmony." In the best 19th century tradition, individual or mass dismissals (and banishments) are the appropriate method of dealing with "agitators", and large reservoirs of unemployed or casual labour make the method economically feasible, as the recent Port Elizabeth dock "strike" illustrated.

But "feudalistic" capitalism and Paternalism passed quite quickly from the European scene. And Mr. Hodgkin shows that they will pass even more quickly from the African, as Africans find suitable methods of applying the pressure of their numbers and economic indispensability.

\* Nationalism in Colonial Africa.

## The Surat Hindoo Mayawant Association Of South Africa

### Special Notice

Please take notice that the Annual General Meeting of the above Association will be held on:  
Friday, 31st May, 1957  
at 145 Prince Edward Street,  
Durban—at 10 a.m. sharp.  
All members are earnestly requested to attend.

### Agenda:

1. Minutes.
2. Treasurer's Report.
3. To read and confirm Constitution.
4. Election of Trustees.
5. Election of Officials.
6. General.

Hon. President: G. Metba.

Hon. Secretary: N. Bhagwan.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

Surely a **NEW INDIA PROTECTION POLICY**,  
the best of all Gifts.

**THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.**

## The *New India Assurance*

*Company Limited*

Principal Controlling Officers:  
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,  
DURBAN, NATAL.

### JUST ARRIVED

#### The Famous Rama Flute Harmoniums

Best Made in India for Quawalie Bhajanic  
Singer and Bands

NOW ON FOR SALE

Popular size sweet tone, very attractive, complete with case	18	10	0
Standard size Base and Male, very attractive, complete with case	28	10	0
Portable Travelling Style Baja Good for Out-door Party	25	10	0
Coupler Style Loud and Sweet Sound Mohanlon	38	10	0
Leg Press full size complete with extra Swar Bands	48	10	0
Clarinet B/L, just right instrument Indian Bands	18	10	0
Dhil Rabba "The Leader Musical Instruments"	8	10	0
Thubla & Doogi Set to keep in without Thal music sets	8	10	0
Dholak finest of all instruments of Thal (full size)	8	10	0
Tambone (Kanjari) full size with Gingles Bells	1	5	0
Mouth Organs of all kinds 4/6, 6/-, 7/-, 9/6, & 11/6 each,			
Flute Straight & Side Blowing 2/6, 4/6, 5/6, 17/6, 25/- each			

**LATEST RECORDS—Try Us First.** We carry largest variety stock. We repair also all kinds of musical instruments. For terms apply:

Sole Distributors for Union of South Africa:

**D. ROOPANAND BROS.**

(Established 1932)

Music Saloon and Booksellers.

85 Victoria Street, Durban.

Phone 20707.

P. O. Box 2524.

### NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	<b>CHILDREN'S SCHOOL WEAR</b> Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	<b>CHAMPALS I</b> Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	Also Leather 8/6 & 10/6 pair
<b>BLOUSES</b> Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples (Not for Rhodesia)

## JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET,

JOHANNESBURG.

## GANDHIJI—

## The Story Of His Life

## CAPABLE IN ALL THINGS

## CHAPTER XII

IN spite of all his professional and political work, Gandhiji always found time to take interest in all the little details of home life. In every little domestic trouble he found a practical way out. He disliked a helpless attitude in difficulties and wanted to make himself and his family as self-reliant as possible. When the washerman began to be unpunctual in delivering the clean clothes, Gandhiji started to wash the clothes himself. He did not do the work carelessly. He bought a book about washing and studied it. In this way he learnt to wash

By

Mrs. Gertrude Murray-Correa

and iron as well as any washerman. He also showed Kasturba how to do this work. This took up a lot of his time but he found it very interesting, too. Soon, he was proud to go about in his beautifully starched and ironed collars, for they were stiffer and glossier than those done by the washerman.

Once when Gopal Krishna Gokhale, the founder of the Servants of India Society, was on a visit to South Africa, he showed Gandhiji a fine scarf that had been given to him by the great Indian politician, Mahadev Govind Ranade. Gokhale treasured this scarf as if it had been a precious relic, and only wore it on great occasions. He had meant to wear it at the grand dinner which the Indians of Johannesburg were giving in his honour. Unfortun-

## MAN

God made man,  
He did not say, be black, be white,  
He did not say that in his sight,  
There was a difference.

God made man  
In His own image, it is said,  
He did not say yellow or red,  
There was no difference.

So puny man,  
How can you in your ignorance,  
And in your illbred arrogance,  
Say, there's a difference!

A. A. J.

ately, at the last moment, the scarf was found to be badly creased. There was no time to send it to the laundry, so Gandhiji offered to iron it instead. Gokhale doubted very much if a barrister and a politician could also be a good ironer, but Gandhiji assured him that he need not worry. The work turned out to be done very well and won Gokhale's praise.

Having made himself into a good laundry man, Gandhiji did not see why he should not do without the services of the barber, too. The idea came to him when an English barber in Pretoria refused to cut his hair for him because he was an Indian. At first Gandhiji felt wounded by the man's rudeness. Then he considered the other side of the case, as he always did when hurt by others. The barber was not to be blamed, he decided. If he should begin cutting the hair of Indians all his European custom-

ers might stop coming to his shop, and the poor man would be ruined.

Who was to be blamed then? In a way, certainly. But they were not the only people guilty of such pride. Did not the Hindus in India refuse to allow their barbers to cut the hair of the poor Untouchables? So all the world over proud and powerful people had the same ideas and acted in the same cruel and stupid manner. The thing to be attacked, therefore, was neither European nor Indian. It was just sinful, foolish pride, which can be found in every corner of the world.

Thoughts like these prevented Gandhiji from getting sad or angry with the barber. Instead, he bought a pair of hair-clippers and clipped his hair himself.

Copyright: Reproduced by courtesy of Longmans Ltd.

(To be continued)

## Professor Murray Gives Evidence

THE word "democracy" in the Freedom Charter must be interpreted in the Communist sense, said Professor Andrew Murray, giving evidence at the Treason Inquiry in Johannesburg.

For two days this expert witness called by the Crown dealt extensively with Communist Philosophy, quoting Karl Marx, Engels, Lenin, Stalin and Mao-tse-Tung. He expressed opinion on a number of exhibits before the Court, classifying them and alleging they were Communist. Some were "out and out Communist" others were "straight-from-the-shoulder-Communism" etc.

He said that use of such words as "oppression," "militant," "fascism," "democracy" etc were Communist in certain context.

Dealing with the philosophy of Communism he said Communists believed in violent revolution and the overthrow of Capitalist State.

Asked for his opinion of a pamphlet, "South Africa's Way

Forward" by Moses Kotane, Professor Murray said: "It is quite clear that the writer is thoroughly acquainted with Communist literature and accepts Communist doctrine."

## A.N.C. Constitution

The witness also dealt with the Constitution of the A.N.C. expressing the viewpoint that "there were Communist tendencies running right through it." He also analysed a speech of Chief Luthuli and a number of speeches delivered at the Congress of the People held at Kliptown. The Charter read together with these speeches contained "at least some sections intended to be interpreted in Communist terms." No documents of the Transvaal or Natal Indian Congress were dealt with by Professor Murray.

## A Rhodes Scholar

Professor Murray is Afrikaans-speaking but he gave his evidence in English. He has been Professor of Ethics and Politics at the University of Cape Town

since 1937. Prior to that he was a lecturer in Philosophy and Psychology at the University of the Witwatersrand. He is an M.A., a graduate of the Stellenbosch University.

After his evidence the Court continued to deal with evidence of meetings held in the Eastern Cape. The Court adjourned on the 29th of May and will resume on June 24.

## Helen Keller Appeals For Blind Aid

Lucerne.

HELEN KELLER, famed US author and teacher, whose own life has proved that blindness need not be a "barrier" to useful life, has pleaded for an expansion of facilities throughout the world for educating the blind.

Miss Keller, who has been blind and deaf since she was 19 months old, made her appeal before the current five-day session of nearly 8,900 clubmen from 72 countries attending the 48th annual convention of Rotary International.

Now, nearly 77, Miss Keller has spent her whole life seeking to aid fellow handicapped persons. Her books have been translated into 50 languages. "In my travels around the world," she told the rotarians, "I have been cheered by the steady progress being made to provide means of education for blind children in lands where once they were the outcasts of society.

## Instruction

"Yet if every blind child is to enjoy his God given rights to achieve usefulness through instruction many more schools must be constructed and thousands of devoted teachers selected and specially trained." She said huge quantities of teaching aids, books and materials must be provided.

And what of the adult blind? Around the world, she continued, there dwell in idleness millions of individuals, strong in body and motivated by a deep desire to contribute their talents to the well-being of mankind.

## R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

## BOOKS FOR SALE

Ramansama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashrawala	2	8
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

Obtainable From :

**Indian Opinion,  
P. Bag, Durban, Natal.**

## Three Outstanding Books

**Beautifully Printed With Coloured  
Varnished Jackets And Library Binding**

Order for yourself as well as to present them  
to your **DEAR ONES**

**St. Mira:** The Story of Mirabal whose name is a household word in Indian homes, and whose Songs are sung in a million homes everyday. In words at once vivid and soul-stirring, the author portrays the inner spiritual experiences of Mira, the purity of her character and her undimmed courage and heroism. 10/- per copy.

**The Face Of The Buddha:** Through the pages of this book peeps the radiant face of the Buddha who was essentially, a lover of peace. As the story unfolds, we see the Buddha taking to the waiting multitudes his great message of deliverance from sorrow. 7/6 per copy.

### In The footsteps Of The Buddha:

The thrilling story of Shanti Deva the greatest poet of Mahayana Buddhism. A King's son, he renounced the throne to walk into the footsteps of his master, —Gautama the Buddha. 5/6 per copy.

(All the three books will be given at a special  
price of 20s. only)

Order any or all the books from:

**H. P. VASWANI,**  
91 BHULABHAI DESAI ROAD,  
BOMBAY, INDIA.

TRADE INQUIRIES INVITED

FOR ...

**RUBBER STAMPS**

AND

**PRINTING**

CONTACT ...

**STANDARD  
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

**73 BEATRICE STREET, — DURBAN.**

PHONE 61006.  
P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS  
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN".

Phone 29368.

**P. HARGOVAN & CO.**

(PTY.) LTD.

**WHOLESALE MERCHANTS  
AND IMPORTERS.**

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue.

**DURBAN.**

## MAHATMA GANDHI—THE LAST PHASE

Vol. I

(Introduction by Dr. Rajendra Prasad)

The book deals with the last phase of Mahatma Gandhi's most tumultuous career. It very beautifully narrates and interprets his most eventful life-story from the year 1944 up to the completion of his Bihar Mission. The author, the authoritative chronicler and interpreter of Gandhiji's life and philosophy depicts with great delicacy, minuteness and accuracy how Gandhiji's ideals of Love and truth, Fearlessness and Fellow-feeling, were put to their severest tests and how, he waded through amidst the forces of darkness and despair all around and brought life and cheer to the Nation and perceived higher and higher truths himself.

With 44 pages of photographs. Price 32/-

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.



## TOPIC OF THE WEEK.

# A Book Worth Reading

ONE of the most distressing features of the South African situation at the moment is that it is becoming increasingly difficult to know the exact truth about the relations between Black and White or about the many climacterics which indicate which way events are moving.

The Nationalist Government is wholly to blame for this state of affairs. For all practical purposes it has proscribed by law the free discussion of national affairs in public; instituted a system of informing adopted only a Police State and done all in its power to prevent the free flow of ideas between the peoples of South Africa.

By

JORDAN K. NGUBANE

The main idea behind all this is to prevent the truth becoming known to many people about the harm apartheid has done to the life of the nation on the one hand and, on the other, to frustrate constructive searches for positive alternatives. Where the rulers regard themselves as masters (Strijdom says: die Witman moet baas bly) and not the servants of the people, this sort of thing happens. The truth is ruthlessly suppressed

**Professor Kuper**

In his book, "Passive Resistance Movement in South Africa," (published by Jonathan Cape, London and available from all booksellers in South Africa) Professor Leo Kuper has broken through the official censorship of the truth and focussed attention on an event which was a decisive turning point in the history of relations between Black and White.

The study, it must be said at the very outset, is not written with partisan motives. Professor Kuper, who is head of the sociology department at the University of Natal, merely reports an historical phenomenon as seen from the viewpoint of a trained scientific observer. He sees in the African resort to non-violent resistance the logical outcome of the conflict between European refusals, reinforced by the armed might of the State, to recognise the African's right to full citizenship and the latter's determination to occupy his rightful place in the life of the nation.

In assessing the nature of this determination in action he has made careful study of the background to resistance; its aims and goals; how it was run; gov-

ernment reactions to it; its successes and failures and has ended up with a general assessment of its significance for the future of relations between Black and White.

## Questions Raised

The result is a study which raises, either directly or by implication, a number of very important points for people on both sides of the colour line.

For example, Professor Kuper hesitates to accept Gandhi's belief "in the efficacy of extreme suffering as a universal means of conversion" where the ruler is a "collectivity and responds to the subordinate as a collectivity."

Afrikaner Nationalist theoreticians believe that the *Will of the Afrikaner* is a decisive reality in the South African situation. They ignore, of course, the fact that it is producing its own counterpart on the Black side—the *Will of the African*. These two *Wills*; these two "collective" responses are irreconcilable in the absolute sense. They confront South Africa with a situation where the one is backed by immovable power while the other comes with irresistible force. To democratise on both sides of the colour line this is precisely the point where tragedy becomes stark and real in the race situation—in the classical Greek tradition. Catastrophe is projected, here, as the only way out

By resorting to passive resistance, in these circumstances, the man of colour does more than merely retreat from inevitable disaster in the face of overwhelming odds—he withdraws to ground from which he can attack backed by morality and human decency.

The victim of collective oppression takes up this position because he feels that his whole being is attacked and that survival for him depends on his defending himself with his whole being. If passive resistance is the "collective" expression of this feeling, it seems to me that the disposition of numbers on either side weighs the odds heavily in favour of non-violent defiance "as a means of conversion." I am inclined

to believe, moreover, that the personal disciplines which the individual has to subject himself to before he takes the decision to defend with his whole being are such as not to be affected much by cultural outlooks and traditions. If this analysis is correct, it explains why the various African groups—and in particular the Zulus, readily took to passive resistance and adhered to its disciplines.

## Potential

Professor Kuper is not blind to passive resistance's potential as "a link between White and non-White." The point raised by implication, here, is that one of the most fatal weaknesses in the South African situation is that the peoples of the Union have not agreed on objectives. Without this agreement there cannot be such a thing as national policy. In a multi-racial society this does not only militate against national solidarity, it threatens future viability of the State. A policy designed to advance the purely racial interests of the dominant group at any given time is regarded as national policy, while force and coercion are used freely on dissident groups to ensure compliance. The perpetually conflicting tensions generated in this situation can be resolved only by "a link between White and non-White" based on values cherished in common.

Professor Kuper seems of opinion that the African, in the final reckoning, holds the key into the future of South Africa. For this reason the thoughts and aspirations which gave form to the resistance movement deserve very close studying—if to see to what extent the African is a reliable upholder of the democratic tradition. Professor Kuper has got together the speeches and statements of policy by representative leaders of the resistance movement and placed these in a way which enables the reader to know precisely what the African wants and what he is up to. Of course, he notes with characteristic perspicacity, the contradictions and inconsistencies on both sides of the ideological line.

The inclusion, in the appendix, of a number of documents which shed more light on the resistance movement makes the book particularly valuable to the student of South African affairs.

## Sober Assessment

All this adds up to make "Passive Resistance in South Africa" a sober, authoritative and readable assessment of the

racial situation at a given point; something without which an intelligent appreciation of the race problem, in its present complexity, is not possible. I recommend it strongly to readers in this country and abroad.

## India To Produce Books Cheaply

IN its effort to bring good literature moderately priced to the common people, the Indian Government has set up an organisation called the National Book Trust.

The former Finance Minister, Mr. Chintaman Deshmukh is chairman of its board of trustees, which has as members such distinguished figures as Dr. A. L. Mudaliar, Vice-Chancellor of the Madras University; Mr. Mulkrishnan Anand, the author; Dr. Zakir Hussain, the educationist; Professor M. Hujeeb of Aligarh University and Mr. D. G. Tendulkar, the biographer of Mahatma Gandhi.

The Trust will publish, more particularly the classical literature of India, translations of standard books in Indian languages; translations from foreign languages, reproductions of Indian paintings, sculpture and other art treasures and standard works of Indian authors.

Standard books in education, science, statistics and other fields of knowledge will also be published by the trust. It may also publish books in foreign languages.

The trust is to be an autonomous body created and supported by funds placed at its disposal by the Government.

## Fellowship Of Reconciliation

Dear Friend,

As our Secretary Ann Harris is going to England for 6 months at the end of June, she wishes members to know that she is resigning now, and asks who will volunteer or suggest someone to take on the office of Secretary in her place.

Members are also asked what they think FOR should do in the present situation, in view of "The Native Laws Amendment Act."

How often they wish to meet and what type of activities they want to have.

What is the best time of the day and day of the week for meetings for them.

D.B.H. PP ANN HARRIS,  
68 Third Avenue,  
Pinetown.

# London Letter

(From Our Own Correspondent)

## London

SOME 550 members of Convocation of the University of London, which met recently at the Senate House, passed a resolution: "That this House desires the Standing Committee to examine and report on what steps can be taken to give assistance to students under a disability by reason of race in South Africa to enable them to study at this university or a university college in special relationship with the University of London"

## Nairobi

Ten thousand arrows, many with barbed fish hook points, have been confiscated from Nandi tribesmen in the Laikipia area of Kenya's "White Highlands" after the discovery of a plot involving a local witch doctor. The witch doctor, Arap Manyei, thinking that the Suez situation would force Britain to withdraw from Kenya, hoped to organise Nandi squatters, numbering about a thousand, and to seize European cattle which would be left after the British had gone. The squatters were then to defend themselves against other tribes intending to do the same. Arap Manyei was arrested on a European farm by the special branch after a hunt lasting several weeks. He is believed to be embittered over the death of his father, who was killed in the Nandi rebellion against the British in 1905. The situation is now quiet.

## Accra

Defections among the Ga tribe against Dr. Nkrumah's Convention Peoples' Party came into the open when leaders of the party were booed and pushed about as they addressed a public meeting in Accra. Since Ghana achieved independence, a strong tribal organisation which calls itself the "Ga Youth Crusaders" has sprung up here and has been angrily demanding that the selling of tribal lands to strangers should be stopped in order to preserve what is left for the needs of future generations of the Ga peoples. The allocation of houses on Government estates is also being condemned on similar grounds,

## Salisbury

A bill presented in the Southern Rhodesian Parliament proposes that existing registration certificates shall be replaced by registration books with a photograph. Selected Africans approved for their "character, record, qualifications and standing" would be eligible for identity cards instead of registration books. Africans holding identity cards would be as free as Europeans to move about the country.

## London

The Prime Minister of Western Nigeria, Chief Obafemi Awolowo, said at Oxford that it was the intention of all the three Nigerian premiers to demand at the constitutional conference full independence for the federation in 1959. The Premier, who was addressing the Oxford University West African Students' Club, said that Nigeria would discredit itself for ever if it failed to preserve the heritage of 60 years of stable, progressive and orderly government which Britain was now handing over. Chief Awolowo gave this warning on the difficulties of making a Constitution which would satisfy all Nigerians: "If we rely on mere sentiments, party slogans, and political theories the noble venture on which we have rightly embarked may founder. Delegates to the conference must not be partisans in the approach to the complex questions of Nigeria. They must be objective." Nigeria was working "a modern miracle" in democratic self-

government. A new nation and a new government was being constituted without a shot being fired.

## Accra

Dr. Nkrumah has moved into Christianborg Castle, which was built by the Danes in the middle of the 17th century, and has been the official residence of British Governors of the Gold Coast since the beginning of the present century. Dr. Nkrumah will have both his residence and his offices as well as the Cabinet Secretariat in the castle. The Government's decision to move the Prime Minister into the Castle was announced on April 3 and at once provoked opposition, especially in Kumasi, the Ashanti capital. Dr. Nkrumah, defending the decision of the Government in Parliament last month, said that the Castle was the symbol of imperialism, and occupying it would give clear evidence to the people that they are now really free and independent. The successor to Sir Charles Arden-Clarke will have his residence and offices at the State House, which was originally built as the Prime Minister's residence. The acting Governor-General, Sir Arku Korsah, is living in the bungalow which he occupied when he was Chief Justice.

The Ghana Government's draft estimates for 1957-58, published recently, provided for a total expenditure of nearly £40 millions. The Ministries of Defence and External Affairs, which have now passed from the hands of the Colonial Governor to those of the Prime Minister and are to be combined into one Ministry will cost nearly £4 millions. Provision has been made for salary and allowances for another Minister of Defence and External Affairs to take up the portfolio from

the Prime Minister, if he decided, without the aid of approaching the finance committee.

## German Communists Impose Controls On Student Movements

Berlin.

UNIVERSITY students in Soviet controlled East Germany who do not submit to new controls put on their travel to the free Federal Republic may not be students for long, the Communist regime has implied.

Soviet Zone authorities have begun working out new regulations controlling the travel of students to the Federal Republic. In a news conference held in Berlin's Humboldt University, scene of a strike against the regime last week, Wilhelm Girnus, Under Secretary for university affairs, said students henceforth will not be allowed to visit the Federal Republic on private business. They will be given permission only if they officially represent their university or other regime agencies, and if they wish to attend marriages or funerals of their relatives.

Recently 132 students—the entire third semester class of the Veterinary Class—were suspended after they boycotted classes following the flight to West Germany of Professor Guenther Schuetzler, Dean of the Veterinary Faculty.

"All the students have been investigated thoroughly," their attitudes towards Hungary's freedom revolution, well as as events in the Soviet Zone—to see whether their attitude "has changed" Rector of the University said.

A total of 105 students have been re-admitted.

**PEOPLE  
LOOK  
AT YOUR SHOES**



See they get 'NUGGET' Polish every day!

AA214

## Books For Sale

My Dear Child—Gandhiji	2	3
My Religion—Gandhiji	1	3
Gathered At Bapu's Feet	1	6
Truth Is God	4	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dhatma	8	6
A Compass for Civilization—Gregg	6	3
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Mannubehn	1	6
Nature Cure	1	9
Story Of My Life	2	6
Unto The Last	1	0
Communal Unity—Gandhiji	25	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yujna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.1)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
My Experiment With Truth—Gandhiji	15	0

Obtainable From:

*"Indian Opinion"*  
P. Bag, Durban, Natal.

## New Books

Political Status of Non-Europeans in Southern Africa —Muriel Horrell	1	6
The Durban Riots and After —Maurice Webb & Kenneth Kerkwood	1	0
Hints to Authors and Journalists—U. B. Ley	2	6
The Early History of Indians in Natal —Right Rev. C. J. Ferguson-Davie	1	6
The Western Areas Mass Removal	2	6
Prejudice in Western Perspective —Prof. G. W. Allport	2	6
Colour and Christian Community—E. Ross	2	6
Behind the Racial Tensions in S.A.—O. Whyte	2	6
The Cost of Living for Africans—O. Gibson	3	6
Life in the Ciskei—Hobart Houghton	4	0
Racial Laws versus Economic and Soul Forces —E. Hellmann	2	5
The Tomlinson Report—D. H. Houghton	4	6
How to Run a Society —H. J. E. Dumbrell and K. E. L. Hooper	2	0
White Civilisation—E. E. Harris	3	0
Race or Civilisation—A. Keppel Jones	3	0
Christian Principles and Race Problems—J. H. Hofmeyr	2	6
Education and Race Relations in S.A.—Davi	2	6
In Defence of a Shared Society—E. Hellmann	2	6
We Come of Age—Senator Dr. E. H. Brookes	2	6
In Quest of S.A.—Maurice Webb	1	0

Obtainable From:

**INDIAN OPINION,**  
P. Bag, Durban.

## 'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, political and  
Social Advancement Of Indians  
In South Africa.**

Published Every Friday.

**Subscription Rates**

*Payable Always In Advance.*

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends  
to do likewise.

Apply to—

*Manager,*  
**Indian Opinion,**  
P. Bag, Durban, Natal.

## BOOKS FOR SALE

Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6

Obtainable from:

**"INDIAN OPINION,"**  
P. Bag, Durban, Natal.

## Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: "I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

**'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal**

# MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as  
Agent for:—

## NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA.)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL  
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

## BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah)	16	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadasi	12	6
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	GANDHI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

# ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્વપાઠ્ય.  
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

આપણી ઓપિનિયનને ખરું  
શીખવાનું છે તે તો જાણે કે,  
પતિને ના પાડવી, કેમ કે એના  
હાથમાં પુતળી બનવું તેવા તેના  
ખર્ચ જ નથી.  
—ગાંધીજી.

જીવનની મુશીબતોથી હારી  
નહિ, નિરાશાઓથી બેચેન ન  
બને, સુખચેનમાં સૌ કાષ્ટ જીવે  
પસાર કરી જાણે છે, પણ મુશી-  
બતમાં જીવે પસાર કરવી તેનું  
નામ જ ખરું જીવન છે.  
—ગાંધીજી.

## ઇલાયદાપણાના ગુન્હાને લંડનના પાઠરીઓ પડકારે છે

લંડનના ચર્ચોના પાઠરીઓએ દક્ષિણ આફ્રિકાની ઇલાયદાપણાની નીતીને  
ધાર્મિક ક્ષેત્રમાં પણ પ્રવેશી સ્વતંત્રતાનો નાશ કરે છે તેની સામે  
વિધીસર પગલું ભર્યું છે. કન્ટ્રબરીના બીશપે એક ઠરાવ કરી નીચલા શબ્દ  
માં મોકલી આપ્યો છે.

બીશપ શીશર જેઓ કન્ટ્રબરીના  
બીશપ છે તેઓએ કહ્યું કે:

“મહાન અને અદ્ભુત ધિરતી  
નેતા” કેપટાઉનના બીશપ ડો. કલે-  
ટોનની ઇલાયદા સાથે ચર્ચોને મળતો  
મત હું હવે જાહેર કરી ચકું છું.

દક્ષિણ આફ્રિકાની ચર્ચો કે જે  
નેટીવ એમેન્ડમેન્ટ બીલનો વિરોધ કરે  
છે તેઓની સાથે પુર્ણ સહકાર વ્યક્ત  
કરતા બીજા ઠરાવો પણ રજૂ કરવા  
માં આપ્યા હતાં.

હાલિસ એફ બીશપમાં આ ચર્ચો  
ન્યારે ચાલુ હતી હારે બીશપ એફ  
એચાર્ટ ડો. રોબર્ટ મોટીમએ ટીકા  
કરતા કહ્યું કે, “દક્ષિણ આફ્રિકામાં  
આફ્રિકાનો ને શિક્ષણ આપવામાં  
આવે છે તે ઉત્તરતા દરખાતું માનસ  
પેદા કરે છે. મનુષ્યનું વ્યક્તિત્વ  
બીલાવવા માટે, એ જરૂરી છે કે,  
શિક્ષણમાં એમને પુરેપુરી સ્વતંત્રતા  
હોય.”

કન્ટ્રબરીના બીશપ ડો. આર.  
ડબ્લ્યુ. રોવરેડેડે કહ્યું હતું કે, એમને  
જે એમને આનંદ થયો છે કે, આખરે  
દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્તાવિરોધી ચર્ચોનું  
મોન દુરં થયું છે.

બીશપ એફ ચીકવેરટર ડો. જી.  
કે. એ. એલે જણાવ્યું હતું કે દક્ષિણ  
આફ્રિકામાં કેમો વચ્ચેનો સંબંધ  
આગળ જતાં જો આ પરીસ્થિતી  
ચાલુ રહેશે તો એટલી હદ સુધી બનવું  
વાનો છે, કે પછી પરીસ્થિતી કાણ  
પહાર જશે.

પરમોન્સહમના બીશપ ડો. જે. એલ.  
વીલસને, જણાવ્યું કે, ચર્ચોનો વિરોધ  
જરા મોડો નોંધાવવો જાય. મોડું  
છતાં ચર્ચો તથા લોકો જે સમજા લે  
કે ઇલાયદાપણું શું છે, અને એનું  
પરીણામ એ ધણું જરૂરી શું આવશે.

લીવરીલ્ડના બીશપ ડો. યુ. એ.  
રીવ એ જણાવ્યું કે, “આપણે ધણું  
ધ્યાન રાખવાની જરૂર છે કે, આપણાં  
પોતાના આગણમાં રંજવેશ ન હોય.”

ચર્ચોના અંતમાં, આર્ચબીશપ એફ  
કન્ટ્રબરી, ડો. જી. શીશરે કહ્યું કે,  
“ચર્ચોએ વિરોધ કરવામાં સંકોચ

જરૂર રાખ્યો હતો, પણ તેઓ સાવ  
ચુપ તો ન હતાં. ચોર્કના માજી  
આર્ચબીશપ સ્વ. ડો. સીરલ આરબેટ,  
મને એમ જાહેર કરવામાં સાથ આપ્યો  
હતો કે, ઇલાયદાપણાની નીતી, જે  
એક ક્રીશ્ચીન નીતી ન જણાય. ખુલ્લા  
દિલથી આજ સુધી ન બોલવામાં પાછળ  
નો અમારો હેતુ એ હતો કે, અમને  
દક્ષિણ આફ્રિકાના બીશપો તરફથી  
જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, અમારા  
ખુલ્લા વિરોધથી એમની પરીસ્થિતી  
ઘણી ખરાબ થઇ જશે, અને એમની  
મુશ્કેલીઓ વધી જશે.

કેપટાઉનના માજી આર્ચબીશપ,  
સ્વ. ડો. કલેટને દક્ષિણ આફ્રિકાના  
વડા પ્રધાનને એક પત્ર લખ્યો હતો  
અને એમના મરણ પહેલાં મને પણ  
એક પત્ર લખ્યો હતો, જેમાં એમને  
તેમના વિરોધના વિચારો દર્શાવ્યા  
હતાં. જે આ પત્રને એક સહાયુક્તી  
અને પ્રાર્થના માટેની વિનતી તરીકે  
મળ્યો હતો. અને આજે, અમારા  
આ ખુલ્લા વિરોધથી, એ મહાન ક્રીશ્ચીન  
નેતાના આત્માને ઘણીજ શાંતી થતી  
દશે એમ હું માનું છું.

## ક્રીશ્ચીન કાઉન્સીલને સ્કોટીશ ચર્ચની મદદ

ચર્ચ એફ સ્કોટલેન્ડની જનરલ  
એસેમ્બલી કે જે એડનબરા  
ખાતે મળી હતી, એમાં સહમતે નક્કી  
કરવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ, દક્ષિણ  
આફ્રિકાની સરકારને રંજવેશને બહા  
ને, લોકોને પ્રાર્થનામાંથી અથવા પ્રાર્થ  
ના ધરમાં આવવામાંથી રોકવા છે,  
એનો અખત વિરોધ કરીએ છે.

લાસ્ટોના સ્વ. જે. એલ. કેન્ટ, કે  
જેઓએ કમીટી રીપોર્ટ રજૂ કર્યો  
હતો એમને જણાવ્યું હતું કે; જો  
દક્ષિણ આફ્રિકાની ક્રીશ્ચીન કાઉન્સીલ  
સામે એવો સમય આવશે, જ્યારે  
એમને ત્યાંની સરકારને કહેવું પડશે  
કે, તેઓ મનુષ્યના કાયદા કરતાં ઈશ્વર  
ના કાયદાને અનુસરશે, ત્યારે આપણે  
એ લોકોને આધ્યાત્મિક અને આર્થિક  
મદદ આપવા માટે તૈયાર રહેવું  
જોઈશે.

સ્વ. મી. કેન્ટે વધુમાં જણાવ્યું હતું  
કે જે નેટીવ લોક એમેન્ડમેન્ટ બીલ,  
દક્ષિણ આફ્રિકામાં કાયદા તરીકે આવી  
જશે, તો દક્ષિણ આફ્રિકામાં એવી  
પરીસ્થિતી બની યશે કે જે, ક્રીશ્ચીનો  
ના અંતઃકરણની પરીક્ષા કરશે. આ  
કાયદાનો અર્થ એ યશે કે મીનીસ્ટર  
એફ નેટીવ એફેસ બીલ કેમોના  
માથુસેને કહેવાતા “જોરા લતા”માં

પ્રાર્થના કરવામાંથી રોકા શકશે. અને  
તેઓને ચર્ચોના બંધારણ અથવા કામ  
માં ભાગ લેતા અટકાવી શકશે. મીની  
સ્ટર એફ નેટીવ એફેસને ખાસ છુટ  
આપવાનો હક રહેશે. આનો અર્થ  
તો એટલો જ થાય કે, પ્રાર્થના કરવા  
ની અથવા પ્રાર્થના ધરમાં છુટથી  
પ્રવેશવાનો, કાષ્ટ પણ રંગીન માથુસ

ને હક નહીં રહે. આ હક આપ-  
વાનું સરકારના હાથમાં હશે.”

દક્ષિણ આફ્રિકાની ક્રીશ્ચીન કાઉ-  
ન્સીલે તો નક્કી કર્યું છે કે જે આ  
કાયદો કરવામાં આવશે, તો ક્રીશ્ચીન  
તરીકે એમની ફરજ રહેશે કે તેઓએ  
આ કાયદાનો ભંગ કરવો.

મી. કેન્ટે અંતમાં કહ્યું કે, ક્રીશ્ચી-  
ન કાઉન્સીલના આ નિર્ણય સાથે,  
આપણે પુરેપુરી રીતે સહકાર આપવો  
જોઈએ.”

## નિંદા સ્વાદથી દુર રહીએ

નિંદા સાંભળવાનો પણ એક  
વસ્તુ છે. એ માર્ગ બહુ  
લપસણો છે. માથુસ પોતાના મન  
સાથે એવી માંગવાળ કરે છે કે, હું  
મારી વાત ખરાબર રજૂ કરવા માટે,  
મને જે સત્ત્વ લાગે છે તે રજૂ કરવા  
નો પ્રયત્ન કરું છું. મારો ક્યાં કોઈની  
નિંદા કરવાનો આશય છે? માથુસ  
પોતાના મનનું એવું પણ સમાધાન  
કરે છે કે બીજા કરે છે એના પ્રમાણ  
માં હું બહુ ઓછી નિંદા કરું છું.  
પણ ધારે ફોને એ માથુસને એટલી  
હદે લઇ જાય છે કે એ નિંદાનિપુણ  
બની જાય છે.

નિંદાથી ગંદકી ઉભળે છે, નિંદા  
થી મહીય અને ઝેરીકું વાતાવરણ  
પેદા થાય છે, નિંદાથી ઉચ્ચતી પ્રજ્વળમાં  
પણ ન રોપવાં જોઈએ એવાં અસ-  
રકારનાં બીજાં રોપાય છે. નિંદાથી  
સત્ય તરફ નહીં પણ અસત્ય તરફ  
વળાય છે. નિંદાથી પ્રેમ નહીં પણ  
દેવભાવ તરફ વળાય છે. નિંદાથી  
સંતોષ નહિ પણ અસંતોષ તરફ  
વળાય છે. નિંદાથી શાંતિ નહીં પણ  
અશાંતિ તરફ જવાય છે. નિંદાથી  
ચડતી નહીં પણ પડતી તરફ પ્રવાણ  
થાય છે.

માટે ચાલો આપણે સૌ નિંદા  
સ્વાદથી દુર ભાગીએ.  
—અબ્દુલસાદ મહેતા.

અને નિંદાથી શું થાય છે?

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૩૧ મે, ૧૯૫૭.

સ્વેચ્છીયાલીસ્ટસ અને ટ્રીઝન ટ્રાયલ

થોડાક વખત પહેલા છાપાઓમાં આવેલા હેવાલ આપવામાં આવ્યો હતો કે જનરલ રાડીમીયરએ એલું નીવેદન બહાર ખાડ્યું હતું કે, દક્ષિણ આફ્રિકાની સીક્યુરીટી પોલીસ એવા ધંધાના સ્વેચ્છીયાલીસ્ટસ છે કે જે કોમ્યુનિઝમ સામે લડી રહી છે. તે એવા લોકોની તલાસમાં છે કે જેઓ રાજ્યના કાર્યોમાં દખલગીરી કરી રહ્યા છે અથવા કરવા ઇચ્છે છે.

કોઈ પણ રાજ્યમાં પોલીસની સર્વોપરી ફરજ એ છે કે, દેશમાં શાંતીનો ભંગ કરવાના પ્રયત્નોને તેઓ અટકાવે. જો આજે જનરલ રાડીમીયર આપણે ખાત્રી આપે કે તેમના હાથ નીચે એવા માણસો છે કે જે એમની ફરજ બજાવવામાં પુણું લાયકોત ધરાવે છે તેો આપણે ચીંતા કરવાની જરૂર ન રહે.

પણ જ્યારે આપણે હાલ ચાલી રહેલા ટ્રીઝન ટ્રાયલમાં ખની રહેલા બનાવો સાથે એમના નીવેદનને સરખાવીએ છીએ ત્યારે આપણા મનમાં ચીંતા ઉત્પન્ન થાય છે. અમે નથી કહેવા માંગતા કે તેઓ આમ જનતાને છેતરવા ઇચ્છે છે. પણ જો જનરલ રાડીમીયર, આજે ચાલી રહેલા ટ્રીઝન ટ્રાયલમાં જે સુર્જાતાથી ભરપુર પૂરાવાઓ રજૂ કરવામાં આવી રહ્યા છે અને એ “સ્વેચ્છીયાલીસ્ટ”ના કામ તરીકે ગણાવતા હોય તેો અમને લાગે છે કે તેઓની ફરજ છે કે તેઓ આમ જનતાને એમના નીવેદનનો સ્વપ્ન અર્થ સમજાવે.

કોપીતો સામે પૂરવાર કરવામાં આવતાં સીક્યુરીટી પોલીસના “સ્વેચ્છીયાલીસ્ટો”ના નીવેદનો જે કોર્ટમાં હાજર કરવામાં આવ્યા છે તે ઘણે ભાગે સુર્જાતા ભરેલા અને ઘણા તેો ન સમજાય એવા જણાયા છે.

કોઈ પણ નાના ગુન્હાના કેસમાં આવા પૂરાવાઓ રજૂ કરવા એ ખરાબ ગણાય તેો આવા ગૃહીર કેસમાં જ્યાં લોકો ઉપર રાજદ્રોહનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે અને જેની શિક્ષા ઘણી વખતે મોતની પણ હોય છે એવા કેસમાં ન્યાયને ખાતર જોછામાં જોછું એ તેો હોલું જોઈએ કે પૂરાવા કાંઈ ઠકાપણુ લખ્યાં અને સમજાય એવા હોય ?

અમે જનરલ રાડીમીયરની ટીકા નથી કરી રહ્યા પણ અમે આખા દેશના ન્યાયખાતાની ટીકા કરી રહ્યા છીએ કે તેઓ આલું મહત્વનું કામ—દેશની શાંતી બાળવવાનું એવા લોકોના હાથમાં આપે છે કે જેમને શોમાં કાયદાનો ભંગ થાય છે, અને શોમાં નથી થતો એવું પણ જ્ઞાન નથી. અમને તેો લાગે છે કે, આ રીતે દેશના લોકોની શાંતી, સ્વતંત્રતા અને કુશળતા સાથે રમત રમાઈ રહી છે, અને અમે સખત ભાષામાં એનો વિરોધ દર્શાવવાની અમારી ફરજ સમજીએ છીએ. આની જુમેદારી આ દેશના ન્યાય ખાતાની છે.

જો આ દેશની સલામતી એવા લોકોના હાથમાં હોય કે જેની સુર્જાતાનું પ્રદર્શન ટ્રીઝન ટ્રાયલમાં બંહેર થઈ રહ્યું છે, તેો અમે એટલુંજ કહી શકીએ કે “ઇશ્વર અમને અમારા બચાવનારાઓથી બચાવે !”

આખરનો સવાલ

હાનીસબળમાં એવી ચળવળ ચાલી રહી છે કે ખીન શિખાઉ આફ્રિકન કામકરનારાઓનો પગારમાં દર અઠવાડીયે પાંચ શીલ્ડિંગનો વધારો માલીકો કરે. સરકારની ઉપર પણ ડગાણુ લાવવામાં આવી રહ્યું છે. કે,

ખીન-શીખાઉ આફ્રિકનોના પગારનું ધોરણ નકરી કરે.

આ ખરાબર છે. જ્યારે લોકોની સબળના મેયરે આફ્રિકનોને ખસ ધોચકોટ બંધ કરવાની અરજ કરી હતી ત્યારે, એમને વાયદો કર્યો હતો કે તેઓ રીફ ઉપર કામ કરી રહેલા આફ્રિકનોના પગારમાં વધારો કરવા માટે પ્રયત્ન કરશે. તેમ કહેવામાં તેઓને ખાત્રી હતી કે આમા તેમને સરકારનો સાથ મળશેજ. જો આજે આ પગાર વધારવાની ચળવળ એ, એમના વાયદાને પરીણામે હોય તેો એ ઇચ્છનીય છે કે બધા વિચારશીલ માણસો આ પ્રયાસને આવકારે. આ તેમની આખરનો સવાલ છે.

આ દેશમાં જ્યાં અન્યાયની અછત નથી ત્યાં સ્વાભાવીક છે કે લોકો સારી રીતે વિચારી શકતાં ન હોય. ઘણા લોકોને નેશનાલીસ્ટોની આજની શક્તી જોઈને નિરાશા ઉત્પન્ન થશે. જ્યારે ઘણા લોકો જોય છે કે, નેશનાલીસ્ટોના કેમ્પમાં ભાગલા પડવા માંડ્યા છે.

ખન્ને દ્રષ્ટી ખીંટુ ખરાબ ગણાય—કારણ કે અંતમાં સરકારને એનાથી કાયદો છે—એકની બંબળાઈથી અને ખીલના અવીચારી પણાથી. આજની પરીસ્થિતીમાં તેો આંખ ઉઘાડીને ખહું દિધું દ્રષ્ટીથી જોવાની ઘણી જરૂર છે. અંધારૂ અને અજવાળું બંનેને જોઈ અને બંનેને ધ્યાનમાં રાખીને આજની લડતની નીતી બંને પક્ષોની શક્તીનું અનુમાન તારવવું જોઈએ.

જ્યારે આમ કરવામાં આવશે ત્યારેજ. આ દેશનો નાગરિક જાણી શકશે કે, તે ક્યારે આંદ મનાવી શકે છે, અને ક્યારે પોતાની ખાલુ હારમાં છે. આજે ઇલાચકાપણા સામેની લડત ઘણી જોરમાં ચાલી રહેલી છે. હાર અને જીતના પલ્લા બંને સરખા છે. આ સવાલનો નીવેડો લાવવાનું મહાન યુદ્ધ હજુ હર છે. પણ આપણે એક વાત સ્પષ્ટતાથી ધ્યાનમાં રાખવાની જરૂર છે કે, ગમે તેને ભોગે આપણે જીતવા માટેજ લડી રહ્યા છીએ.

ગરૂપ એરીયા એક્ટ સામે સુખેશ

ગ્રેડેન્સટાઇનથી ખબર છે કે, તા. ૨૨મી મેએ રાતે ખીન પક્ષી બહેર મીટીંગ ગ્રેડેન્સટાઇન. એલ. રેનીના પ્રમુખપદે ગરૂપ. એરીયા એક્ટ ગ્રેડેન્સટાઇન ને લાથ પાડવા સામે વિરોધ દર્શાવવા મળી હતી. જેમાં મોટી સંખ્યામાં લોકોએ દાખરી આપી હતી. એ મારેજ નહિ પણ જે સખતતા પૂર્વક તેમાં ભાગણે યથા હતાં તે માટે ગ્રેડેન્સટાઇનને મજરૂર થવા જેવું છે. સમા સ્થાન ચિકાર ભરાઈ ગયું હતું લાઉડ રપીકરો પણ ગોઠવાયાં હતાં હાજરજનોમાં જે ભાગના યુરોપીયનો અને એક ભાગના ખીન-યુરોપીયનો હતા. જેઓમાં એરીયાટીકો પણ હતાં. રહોડસ યુનીવર્સીટીના ગ્રેડેન્સટાઇન. ઇરવીંગે સભાને કહ્યું હતું કે, આ એકટથી પ્રગ્નોને ઉત્સાહ તોડી પડાવે છે. આલું મોટાં શહેરો કરતાં નાના શહેરોમાં વધુ પ્રમાણમાં બંન્યું છે. જ્યારે ગ્રેડેન્સટાઇન જેવા નાના શહેરોમાં આ બને છે ત્યારે કોઈ પણ કાયદો પ્રગ્નોને જીવનપર અસર કરે ન છે. એનાથી એકમેકનો સંબંધ તુટી જાય છે. નાના શહેરોમાં અલાયદા પથુ જે બંન્યું જેવા મોટા શહેર કરતાં વધુ ખતરનાક બને છે. કારણ કે અલાયદાપથુ જાતિનેજ જુદી નથી

પાડવું પણ આથીકં સંબંધને પણ તોડી પાડે છે. સમગ્ર દ્રષ્ય ખડું કરે તેો વિષારનો વિનાશ; કુટુંબોની અબવરથા, જખીનોની ઉબડતા, ખાડુતોની ઉઠાંજરી એ ઉપરાંત વર્ષોથી જેઓ પોતપોતાના સ્થળે સ્થાયી અને હોય તે તે કોમેને ભારે તુકસાનીમાં ઉતરવું પડશે. ગ્રેડેન્સટાઇન જે કહ્યું કે, આ એકટ કોઈ પણ કોમનું બહું કરે એમ નથી. એ ફરજિયાત અલાયદાપથુ સર્જે છે, ફુલેખાને ઉપજાવે છે, એમ છતાં પણ એનાથી કરો લાભ છેજ નહીં. મેથોડીસ્ટ ચર્ચના પાદરી રેવરન્ડ જે, મોરે એ એકટને વિઃકારતા ઠરાવો રજૂ કર્યા હતા જેને ગ્રેડેન્સટાઇનના ડીન રેવરન્ડ જે. હોડસને ટીકો આપ્યા પછી સર્વોચ્ચતે પસાર થયા હતા. ગ્રેડેન્સટાઇન યુનીવર્સીટીના માલ કાઉન્સીલર ગ્રેડેન્સટાઇન જે. ડી. હોડાઇટે કહ્યું હતું કે હાલની પરિસ્થિતિમાં ગ્રેડેન્સટાઇનના સીટી કાઉન્સીલર કક્કત સુશીખતોને જોઈ કરવાજ નહિ પણ ગરૂપ એરીયાનાં સ્થિતિ ધ્યાનના અમલને અટકાવવા ઇચ્છે છે. આ સભામાં ખીન મેથોડનારાઓ પેકો મોટાં એલીઆમેયના મી. ખી. ખી. રામજી પણ હતા.

# સ્વતંત્રતાને અંખતા યાત્રીઓ

**અ**મેરીકાના આશા ભંમ યજ્ઞેલા નિગ્રો, નામરીક હકકો માટે વધારાની અરજ કરવા પાલામેન્ટ કરતાં ઇષ્ટરને વધુ પસંદ કરે છે.

નહેર રચનામાંથી ઇલામવાપણા ને દુર કરવાના સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા ની ત્રીજી વાર્ષિક ઉજવણી માટે ૨૫,૦૦૦ નિગ્રો અને તેમના ગોરા સાથીઓએ વોશિંગ્ટન ખાતે સ્વતંત્રતાની પ્રાર્થના માં તા. ૧૭મી મેના બામ લીધો હતો.

આ યાત્રા સામુદાયીક કરવાની હાકલ એ. શીલીપ રેન્ડોલ્ફ, જેઓ મજુર હક્કના નિગ્રો ઉપ-પ્રમુખ છે એમને કરી હતી. તેમને રંગીન લોકોના હિત માટે કામ કરતી સંસ્થાના સુખી મી. રોય વિલ્કિન્સ અને આલ્બામાં ખસ બાયકોલેટની અળવળને આંધીને માર્ગે દોરનાર ડો. મારટીન લુથર કીંગ હતાં. નિગ્રો નેતાગીરી, ચર્ચની મદદ અને રંગવર્ણીઓને સાથ એ બધાથી આ એક નવું જોડાણ થયું છે કે જેના પર દક્ષિણમાં તો ઠીક ઠીક હુમલાઓ થયા છે. અને જેને પરીણામે કાયદા વિરુદ્ધ દેખાવો અને ઇલામવાપણાના ભંમમાં તેની પરીક્ષા થશે.

અમેરીકન ડાપાઓએ આ અળવળ ને ઝોલું મહત્વ આપ્યું છે, છતાં આ બંધના સારી રીતે પાર પડી છે. ન્યારે એક નિગ્રો યુવક વિનોબા ભાવેની જેમ ન્યુજર્સીથી વોશિંગ્ટન ૨૨૦ માઇલ આલતો આવ્યો હતો. આરે ડાપાઓમાં ઠીક ઠીક ઢોલા થઈ હતી. માર્ગમાં એમને મેરીલેન્ડના અવરનરના મંત્રીએ આવકાપો હતા છતાં એ પ્રાંતમાં એમને ઘણું અપમાન બરેલ વર્તન સહન કરવું પડ્યું હતું. પણ એમની પમ યાત્રા માણુ રાખવાની મક્કમતાથી એમને જણાવ્યું હતું કે, "મોન્ટગોમરીના લોકો આપ્યા વરસ માટે ચાલી શકે છે તો શું પાંચ દિવસ માટે હું ચાલી નહીં શકું?"

આ યાત્રામાં ખીજી નવીનતા એ હતી કે, "ડેલી વોકર" નામના ડેમ્યુનીસ્ટ ડાપા તરફથી એમને સહકાર આપવામાં આવ્યો હતો. કોઈ પણ ધાર્મિક યુક્તો જલદીમાં જલદી અંત લઈ આવવાને આ ડેમ્યુનીસ્ટોને પ્રયાસ હતો. નેતાઓએ કહ્યું હતું કે તેઓએ ડેમ્યુનીસ્ટોને આ પ્રાર્થનાની યાત્રામાં સામેલ થવા બોલાવ્યા ન હતાં અને તેઓ તેમને સાથ ઇચ્છતાં પણ નથી. તેઓએ ડેમ્યુનીસ્ટોના આયતે રોકવા માટે એવું નિવેદન બહાર પડ્યું હતું કે, યાત્રાની ઇચ્છાતમાં અને અંતમાં ત્રણ કલાકની પ્રાર્થના કરવાનો ઇરાદો છે, તેઓને ભય હતો કે

## હુમર એ. જેક

કદાચ અનધારી રીતે ડેમ્યુનીસ્ટો ખીન જવાબદારીથી વાહટ હાઉસપર અથવા કોંગ્રેસ સામે પીટીટીમ શરૂ કરશે. "અમેરિકાના સલામત પરીણામો વિશે ડેમ્યુનીસ્ટોને અંમત કરી રસ નથી." એમ. એ. શીલીપ રેન્ડોલ્ફ કે જેઓ ઘણા વખતથી ડેમ્યુનીસ્ટના વિરોધી છે એમને જણાવ્યું, વધુમાં તેઓએ કહ્યું, "ફક્ત સોનીપટની પરદેસ નિતી ને અળવાન બનાવવાના સાધન તરીકે આનો આસરો લેવા માંગે છે."

અંત ભાગમાં ઘણા ઉપરચરના ડેમ્યુનીસ્ટો વોશિંગ્ટન પહોંચી ગયા હતાં પણ તેઓને પ્લેટફોર્મ પર કે ભાષણ કરવા માટે તક ન મળી.

ઘણા નિગ્રોએ આ યાત્રામાં ડેમ્યુનીસ્ટોને હાથ ઢોવાના ભયને લીધે, સાથ નહતો આવ્યો. મેકઆર્થીના મરણ બાદ ત્રણ અઠવાડીયામાં આવેા બનાવ, અમેરીકાની ડેમ્યુસ્ટો તરફની ભાવના દર્શાવે છે.

ડેમ્યુનીસ્ટ શીવાયના પણ ઘણા યાત્રાળુઓને શંકા રહેતી હતી કે, તેમની વખતનો અને નાણાનો તેઓ ઉદાપણ બરી રીતે પ્રાર્થનામાં જોડાઈ વ્યય કરે છે કે, તેઓએ કોંગ્રેસમાં જવું અને પ્રમુખને મળવું એ સાઈ છે. ઠેલીફોર્નીયાના કેટલાક શ્રદાળુઓ જેઓ ૧૦૦ કરતા વધારે હતા તેઓ ૪૦૦૦ માઇલની સુસાફરી ખાસ એ વિમાનો બાડે રાખીને કરીને આ યાત્રામાં ભાગ લેવા આવ્યા હતાં. તેઓએ મધરાતે એક ખાસ ખાનગી સભા બરી આ વિષય ઉપર ચર્ચા કરી હતી. કેટલાકેનું કહેવું હતું કે રાજદ્વારી દિલચાલોને લીધે યાત્રાની સફળતા હાની પહોંચશે. ન્યારે ખીન એ કહે કે કોઈ રાજદ્વારી કારણે માટે પ્રાર્થના કરી એ ત્યારે એ રાજકીય ખીનાજ બની જાય છે તે પ્રાર્થના નથી રહેતી. એક યાત્રાના સુખ્ય કાર્ય કરતા એ જણાવ્યું કે આમાં અમે આઇઝનહોવરને પણ આમંત્રણ નથી આપ્યું. આને આપણે બંને કોંગ્રેસ તથા પ્રેસીડેન્ટની આશા યુકાને એક સૌથી ઉચ્ચ શક્તીને જે કદાચ સુટાઇને નહીં આવી હોય, એની મદદ મંગી રહ્યા છીએ. ન્યારે તેઓને કહેવા માં આવ્યું કે તમે તમારી કોંગ્રેસના સાથી એ સાથે પ્રાર્થના કરો. આરે તેનો જવાબ મળ્યો કે તેમની સાથે પ્રાર્થના કરવા કરતાં તેમને માટે પ્રાર્થના કરીશું. અંતે આ ઠેલીફોર્નીયાના ગરૂપે આ વખતે પોતાની મપોદ વોશિંગ્ટનમાં પ્રાર્થના કરવાં પૂરતીજ સ્વીકારી. તેઓ આ

કાર્યક્રમ ઉપર બહુ આશા ન હતાં રાખતા, અને જે આ પ્રયાસ ભાંગી પડશે તો પછી તેઓ ફરીથી પોતાના માર્ગનો વિચાર કરશે.

મે ૧૭મીના વહેલા સવારમાં ૩૦ પ્રતિમાંના હબરો નિગ્રો અને કેટલાક ગોરાઓ વોશિંગ્ટન આવ્યા હતા. ઘણી ચર્ચોએ તેઓને નારતા પાણી માટે અને રહેઠાણ માટે આમંત્રણ આપ્યા હતા પણ તેમાં ફક્ત એ ગોરા ગોટા ચર્ચો હતા. બપોર સુધીમાં ૨૫,૦૦૦નું ટેણુ લોકીનના રમારક પાસે આવ્યું હતું. આમાં એક ટકા નેટલા ગોરાઓ હતાં આમાં જુદા જુદા વિચારો ધરાવનારા નિગ્રો નેતા ઓ હાબર હતાં. અમુક પ્રતીનીધી ઓ તરીકે આવ્યા હતાં અને અમુક ફક્ત પ્રાર્થનામાં હાબરી આપવા આવ્યા હતાં.

ફક્ત પ્રાર્થનાની સભા જ ડા કલાક સુધી ચાલી હતી. ૩૦ માણસો એ ભાષણો, અને બજનેા, કયો હતાં જેમાં બે ગોરાઓ પણ હતા. આ પ્રાર્થના સભા હતી તેથી હર્ષનાદો કરવાની મનાઇ હતી પણ રમાલો ફરકાવવાની છુટ હતી. કાયદા ધડનારાઓને આમંત્રણ નહોતા પણ બે નિગ્રો કોંગ્રેસવાદીઓને બોલવા દેવામાં આવ્યા હતા. એડમ સી. પાવેલ જેઓ કોંગ્રેસના માણસ છે તેમને ન્યારે અધ્યાહમ લોકીનના પૂતળા સામે અંભળી ચીંધી કહ્યું કે, "છવંત પ્રજાસત્તાકવાદી એ અને લોકશાસનવાદીઓ કરતાં નિગ્રોને આને મરણ પામેલા લોકશાસન વાદી પાસેથી વધારે મદદ મળે છે." ત્યારેલોલો તરફથી એમણે ઘણા સાથ મળ્યો. એમને અમેરીકાના નામરીક હકો માટે પાદરીઓથી દોરવાતું પણ આંતર જાતીય અને અવિભાગી ત્રીજા જુથ માટે આહ્વાન કર્યું. તેઓએ કહ્યું કે તેનો કાર્યક્રમ સત્યાગ્રહના ધોરણ પર હશે. "સમુદ એકતા જેનો અર્થ કામ બંધી, આર્થિક અસહકાર, સમુદ શાંત હડતાળ, ધીમી મતી, પીટીટીમ હશે.

ડો. કોંગિ અંતમાં ભાષણ કર્યું એમને કોંગ્રેસ અને પ્રમુખને નેતાગીરી ની પહેલ કરવા જણાવ્યું. નોર્ધન લીયરલ ગોરાઓની નેતાગીરીતું પણ તેઓએ સુચન કર્યું અને બળવાન, હીમતવાન, અને હુશીયાર નિગ્રો નેતાઓની માંગણી કરી અને વધુ માં તેઓએ કહ્યું કે "કાળી વિશીષ્ટતા" ની શીલેસોશીથી એશીયા, આફ્રિકા, અને અમેરીકાના રંગીન લોકોએ હસાવવું નહીં જોઇએ.

પ્રાર્થના યાત્રાનું શું પરીણામ આવ્યું? યાત્રાળુઓ કાંઈક નાસ્તી

ખાસ ઘડને પાછા ફર્યા હતાં કારણ કે તેમની સંખ્યા અને બનાવને બહુ મહત્વ નહોતું આપ્યું છતાં એક મોટા આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો તેના આનંદ સાથે તેઓ ઘેર પાછા ફર્યા હતાં. આ દર્શાવે છે કે નિગ્રોમાં સંગઠન અને નવા નેતા માટે ધમક, અને ચર્ચના સાથ સાથેનું એક નવું લડાયક સંગઠન તેઓ ઇચ્છે છે અને આંધીને માર્ગે કામ કરવા કોંગ્રેસ તરફાર છે કે નહીં એ નક્કી કરે. નિગ્રોની બંને રાજકીય સંસ્થાઓ વિશે આ સવાલ ઉપરનો પુરો અસંતોષ દર્શાવવામાં આવ્યો હતો. પાપના પ્રાચીન રૂપે ખીલી ગ્રેહેમની ન્યુયોર્ક સીટીમાં માત્રા થઈ તેના બે દીવસ બાદ આ યાત્રા ગોઠવવામાં આવી હતી. પણ દક્ષિણ ના ઇલામવાપણાના મોટા પાપને યુકો ન્યુયોર્ક સીટીમાં પાપ દૂર કરવા મી. ગ્રેહમને શા માટે આવવું પડ્યું? જેહાનીસબર્ગમાં ૪૫૦૦ આફ્રિકનોએ "અમે અધીરા થયા છીએ"ના સુત્રો સાથે પોતાના લત્તાથી સીટી હોલ તરફ કુચ કરી હતી તેને ખીનેજ દીવસે આ યાત્રાળુઓ પણ આવ્યા હતાં. અમેરીકન નિગ્રો પણ અધીરા થયા છે પણ અમેરીકાના મોટા ભાગ ના ગોરાઓ આ વાત સામે અંખ આડા ઢાન કરી રહ્યા છે.

## ૧૯૫૭ની કાન્તિની શતાબ્દી ઠેર ઠેર થયેલી ઉજવણી

તા. ૧૦મી મેના એકેએક શહેરમાં લોકોએ ૧૯૫૭ના બળવાની શતાબ્દી ઉત્સાહપૂર્વક ઉજવી હતી. પ્રત્યેક મોટા શહેરમાં લોકોએ રાષ્ટ્રપીઠેા ખાતાં ખાતાં પ્રભાતફેરી કાઢી હતી અને રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવ્યો હતો. ઘણા રથળે તો ૧૯૫૭ના કાન્તિકારીઓને એક ખાસ ખવજ-સૂચની સ્વર્ણરંગી આકૃતિ વાળો લીલો ખવજ-રાષ્ટ્રધ્વજની સાથે ફરકાવ્યો હતો.

દક્ષીમાં રાષ્ટ્રપતિભવનમાં આ ઐતિહાસિક ઘટનાની શતાબ્દીની ઉજવણીને આરંભ બહુ સાદી પણ ગૌરવભરી રીતે થયો હતો. "૧૯૫૭" એ નામનો એક ગ્રન્થ રાષ્ટ્રપતિ ડો. રાનેન્દ્રપ્રસાદને ઉપરાષ્ટ્રપતિ ડો. રાધાકૃષ્ણને અર્પણ કર્યો હતો. આગ્ર્ય પ્રસિદ્ધ ઇતિહાસકાર ડો. સુરેન્દ્રનાથે લખ્યો છે. ૧૯૫૭ના સગ્રામ વિષે કોઈ ભારતીય ઇતિહાસકારે લખેલો આ પહેલો જ ગ્રન્થ છે.

૧૯૫૭ની આ ઘટના બળવો હતો કે સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ હતો તેનો ચોક્કસ નિર્ણય હજી થયો નથી. ખ્રિદિશ સત્તાએ તો આને સીપાહીઓને નિષ્ણ બળવો ગણાવ્યો છે. એ ને હો તે પણ તે વખતે શકીદ થયેલા વીરોને યાદ કરીને ભારત આને પ્રથમ સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ શતાબ્દી ઉજવે છે.

# મારે સામ્યવાદી થવું પડશે

સર્વોદય નગરમાં, આઝાદ વિનોબા ભાવેએ "જુદાન માટેના પ્રત્યેક દાનપત્રને હું વિશ્વના શાંતિની સ્થાપના કરવા માટેના રત તરીકે ગણું છું." એમ સર્વોદય સંમેલનમાં જણાવ્યું હતું વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે, જનસંઘ ભૂતકાળના સત્યયુગમાં માને છે, તે સામ્યવાદીઓ ભવિષ્યના સત્ય-યુગમાં માને છે, પરંતુ સર્વોદયના અનુયાયીઓ વર્તમાનના સત્યયુગમાં માને છે અને તેઓ પ્રેમ અને શાંતિ દ્વારા આત્મ પરિણામ લાવવામાં માને છે. શ્રી વિનોબાજીએ જાહેર કયું કે અમે દક્ષિણમાં અને પૂર્વ પ્રદેશમાં માનતા નથી. સર્વોદય અને સામ્યવાદ વચ્ચે આ એક જ ગતભેદ છે.

આઝાદે ભાવેએ આગળ ચાલતાં જણાવ્યું કે "અહીંસા અને પ્રેમના માર્ગ દ્વારા જમીનની સમસ્યાનું નિરાકરણ નહિ થાય તો મને સામ્યવાદમાં શ્રદ્ધા ધરાવવાની ફરજ પડશે, કેમકે આ સિવાય બીજા કશો વિકલ્પ નથી."

ફેરળના કાવદા-પ્રધાન શ્રી પી. આર. કૃષ્ણ આયરે કહ્યું હતું કે ભૂ-દાન ના સંદેશથી હું આકર્ષિત છું અને આ આદોલનની સેવામાં નત્ર રીતે ફાળો આપવામાં રસ ધરાવનાર તરીકે હું અત્રે આવેલ છું. ફેરળની સરકારને લાગે તેવું છે ત્યાં સુધી અમે મોંઝીએ છીએ કે રાજ્યના જમીનના પ્રશ્નના ઉકેલ માટે ભૂ-દાન પ્રવેશની સંજ્ઞાતા એક અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે.

"અને રાજેન્દ્રા સર્વોદય સંમેલનને પુરિણામે ફેરળની જમીનની સમસ્યાનું નિરાકરણ થશે તો આવા પ્રશ્નો આ દેશના અન્ય ભાગો ઉપરાંત ખુદ સમગ્ર જનતામાં ઉડેલી શકશે. આથી સરકાર અને સર્વોદય કાર્યકરો સાથે મળી જુદાન આદોલનને સફળ બનાવવું જોઈએ."

## ધર્માધિકારીનું ભાષણ

સંમેલનના પ્રમુખ દાદા ધર્માધિકારી એ કહ્યું હતું કે શાંતિ એ વિશ્વની માત્ર ઝંપના જ નથી પરંતુ એક અનિવાર્ય જરૂરીયાત પણ છે. આજની સમસ્યાઓ માત્ર વિદ્વાનથી કે વૈજ્ઞાનિક દષ્ટિ ઠેળવવાથી ઉકેલી શકાશે નહિ. વર્તમાન પ્રશ્નો માનવ-શોષણની મર્યાદાઓથી બહુ જ પર છે.

આ પછી કેવિલ પ્રમુખ ટેમરે કહ્યું કે, આને વિશ્વશાંતિના એ ઉપાસકો દેશમાં કાર્ય કરી રહ્યા છે. એક છે પંડીત જવાહરલાલ જીએ આંતર-રાષ્ટ્રિય ક્ષેત્રે વિશ્વશાંતિ માટે કાર્ય કરી રહ્યા છે જ્યારે વિનોબાજી એ માટેનું અનુકૂળ વાતાવરણ દેશમાં પેદા કરવા

પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. એમ સાથે આવા મહાન પ્રયત્નો પેદા થયું એ અકસ્માત નહિ પણ છપ્પરી સંકેત છે. સર્વ સેવા સંઘે ૨૫ લાખ એકર જમીન મેળવવાનો સંકલ્પ અમે વરસે કયો હતો તે સમય કરતાં પણ વહેલો પૂર્ણ થયો હતો.

આમ દાન દ્વારા આમરાજ આ સંમેલનમાં જે દરાવ પાસ થયો હતો તેમાં જણાવ્યું હતું કે, "જમીન પરની ખાનગી માલિકી નાશ કરવા ના સંકલ્પમાં પાંચ કરોડ એકર જમીન મેળવવાના મૂળ સંકલ્પનો સમાવેશ થાય છે. 'ગળના વર્ષમાં

આપણે આપણી સમગ્ર શક્તિ પ્રાધાન માં કેન્દ્રીય કરવાની છે. 'ગળ વર્ષ' એટલે દ્વાસીક દષ્ટિએ ક્રાંતિનું વર્ષ છે. માંધીજીની કલ્પનાના આમરાજને સિદ્ધ કરવા માટેનો આમદાન એ એક જ માર્ગ છે. જ્યાં સુધી ભારતમાં આમ રાજની સ્થાપના નહિ થાય ત્યાં સુધી પ. આઝાદ વિનોબા ભાવેએ તેમની પદયાત્રા ચાલુ રાખવાનો નિર્ણય કયો છે. જનતા, રાજકીય પક્ષો અને ખાસ કરીને રચનાત્મક કાર્યકરો આ કાર્યમાં આમદાનના આદોલનમાં સહકાર આપે એવી તેમને અપીલ આ દરાવ દ્વારા કરવામાં આવે છે."

## નાશ નહી પણ રૂપાંતર

અનંતની દષ્ટિએ જોઈએ તો પાણીમાંથી (વ્યક્તમાંથી) વરાળ બને છે (અવ્યક્ત) અને વળી વરાળમાંથી (અવ્યક્ત) વાદળો (વ્યક્ત) બને છે. ગુલાબના કુલની સુવાસ જ્યારે તે કળી હતું ત્યારે પણ હતી, અને જે છેડતું તે પુષ્પ છે તેનાં બિયામાં પણ તે ગુણધર્મ હતો પરંતુ તે પુષ્પ જ સુપ્ત દશામાં હતો. માટીમાં શાકભાજીનો ગુણ છે અને જે તે ગુણ માટીમાં ન હોત તો શાકભાજી થાન નહિ. ફેર માંન છે સ્વરૂપમાં. એક સમયે પુષ્પની સુમધ અવ્યક્ત સ્વરૂપમાં હતી તે સુપ્ત હતી. પુષ્પ ના રૂપમાં તે વ્યક્ત બની અને વળી પાછી તે ફેલાઈને અવ્યક્તમાં બળી જાય છે. દરેક અવ્યક્તમાંથી વ્યક્તમાં કંઈક દરાવેલા સમય પુરતી રહે છે. અને પછી પાછી અવ્યક્તમાં વિલીન થાય છે.

આપણા શરીરમાંથી જે તરવો નીકળે છે તે ઇત્તર પશુપક્ષી, વન-સ્પતિને કામ લાગે છે. એટીમાં ખાતર ક્યાંથી આવે છે? જે ખાતર ન નાખવામાં આવે તો પાક કેવી રીતે ઉતરે? ખાતરના ગુણધર્મ પાક માં છે. તે અનાજ દ્વારા પાછા આપણા પેટમાં જાય છે. વ્યક્તમાંથી અવ્યક્ત અને અવ્યક્તમાંથી વ્યક્ત બને છે. આપણે બને કહીએ કે અમુક વસ્તુનો નાશ થયો પરંતુ ખરી રીતે તો તેનું રૂપાંતર થાય છે. બીમાંથી છેડ નિર્માણ થાય છે ત્યારે કહીએ છીએ કે બીના નાશ થયો. જાડમાંથી લાકડું બને છે ત્યારે માનીએ છીએ કે જાડનો નાશ થયો. લાકડામાંથી કોલસો થાય છે ત્યારે મોલીએ છીએ કે લાકડાનો નાશ થયો. કંકમાં આપણી દષ્ટિથી નાશ માનીએ છીએ પણ તત્વતઃ સાચો નાશ થતો નથી. ફક્ત રૂપાંતર થયા કરે છે.

—કેદારનાથજી.

# ભારતનો પત્ર

## આર્થિક મોરચે

ભારતની આર્થિક પરિસ્થિતિ તંબ ચાલુ રહી છે. એ પરિસ્થિતિને ઢળવી બનાવવા માટે ભારત સરકારના સર્વોચ્ચ પ્રયાસોનું દર્શન, વડા પ્રધાન શ્રી જવાહરલાલ નહેરૂના અનેક પ્રવચનોમાં થાય છે. એક બાજુ દેશ પાસે પૂરતાં નાણાં નથી જ્યારે બીજી બાજુ આમ જનતાના આર્થિક ઉદ્ધાર માટે અને સમગ્ર દેશને નાણાકીય દ્રષ્ટિએ સદ્દર બનાવવા માટે વિશાળ બીજી પંચ

વર્ષીય યોજનાના સફળ અમલ માટે ભારત સરકાર કમર કસી રહી છે. નવી સુઠાવેલી લોકસભા અને રાજ્યસભાની સંયુક્ત મેટક સમક્ષ ઉદ્દેશ્યન કરતાં રાષ્ટ્રપતિ ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદે પણ દેશની વિકટ આર્થિક પરિસ્થિતિને ઉદ્દેશ્ય કયો છે અને રાષ્ટ્રની સમગ્ર પ્રજાને એક મજબૂત ખડકની માદક સરકારની પડખે ઉભા રહીને, જે પરિસ્થિતિને ઢળવી બનાવવામાં સહાયરૂત થવાની આમદ

બરી અપીલ કરી છે.

૧૯૫૭-૫૮ના મધ્યરથ--સરકારના નવા અંદાજ, પંચમી નવા કરવેરાની જે દરખાસ્તો આપી છે તેની પાછળનો હેતુ પણ આર્થિક પરિસ્થિતિને સુધારવાનો જ છે. બીજી પંચવર્ષીય યોજના નો સફળ અમલ કરવાના ભારત સરકારના મહત્તમ નિર્ધારના દર્શન, પણ એ દરખાસ્તો કરાવી જાય છે.

## પ્રજાનો સંગીન સાથે

વડો પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ, બીજી પંચવર્ષીય યોજનાના સફળ અમલ માટે દેશના લોકોને, તેમનાં સોનાના દાગીનાને બંધાર કાઢવાની જે અપીલ કરી હતી તેને પણ સારો જવાબ મળ્યો છે. જોકે વડો પ્રધાને એ દાગીનાઓ સામે એનું મૂલ્ય આપવાની જાહેરાત કરી છે પરંતુ દાગીના-મોહકનારાઓ એ મૂલ્ય માંજવાથી દુર રહ્યા છે. શ્રી નહેરૂના નિવાસસ્થાને લોકો તેમનાં દાગીના મોહલી રહ્યા છે. જે કે મોહકનારાઓની સંખ્યા, દેશની પ્રજાની સરખામણીમાં ઘણીજ અલ્પ છે પણ પ્રજામાં પોતાની સરકારની સાથે અને સહકાર આપવાની કેવી ધમશ રહેલી છે એ, આ પ્રસંગ પરથી સાદ જણાઈ આવે છે.

## સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ

સાંસ્કૃતિક મોરચે, મુંબઈ નગરી દેશના અન્ય શહેરોથી હંમેશા મોખરે રહ્યું છે, મુંબઈમાં અનેક સંસ્થાઓ તરફથી લખભમ. દરરોજ કાર્યક્રમો યોજાઈ રહ્યા છે. પ્રદર્શનો પણ બરાબ રહ્યા છે.

હંગેરીના કલાકારો સ્વર્ગરથ શ્રીમતી સારા જીનર અને તેમની પુત્રી કુમારી ઇલીઝાબેથ જીનરના ચિત્રોનું પ્રદર્શન, મુંબઈની પ્રજામાં અત્યારે ખારે લોકપ્રિય બન્યું છે. એ પ્રદર્શનનું નામ છે, "જુદામર્મ" ભગવાન જુદના જીવન અને કાર્યને ૭૦ સુંદર ચિત્રોમાં અંકિત કરતાં આ પ્રદર્શનને નિહાળવા માટે લોકોનો સારો એવો ધસારો રહે છે. હેન્ડ્રુમ સપ્તાહની તાજેતરની ઉજવણી દરમ્યાન, પ્રદર્શિત કરવામાં આવેલા હેન્ડ્રુમના વિવિધ વસ્ત્રો પણ લોકોમાં સારી છાપ પાડી ગયા છે. જે પ્રદર્શનને પણ ઘણીજ સફળતા મળી છે.

રાજસ્થાનના મુંબઈ ખાતેના મંડળ તરફથી તાજેતરમાં યોજાયેલા એક કાર્યક્રમમાં ભારતના સુપ્રસિદ્ધ ગાયક શ્રી. પંકજ મલિહે દાગરી આપી હતી. તેમના ગીતો સાંભળવા માટે ખારે મેઠની ઉમટી હતી.

મુશાપરાઓ, નાટકો તેમજ વૃત્તો અને સંગીતના કાર્યક્રમો મુંબઈના રાજદા પ્રસંગો બની રહ્યા છે અને મુંબઈની શોષીન પ્રજા એ કાર્યક્રમોનો ઉમખા બધો સત્કાર કરી રહ્યા છે.



હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારમાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના બલા માટે તેઓની આકૃતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

હવેનો વીમો લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

— ધી —

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

ધી કવીન્સલેન્ડ ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલને

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાન

કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતિનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.

# ગાંધીજીની જીવન કથા

(કથનાર: ગરૂડ મરેચ)

પ્રકરણ ૧૨મું

## બધી રીતની લાયકાત

ગાંધીજીને વકીલાતનો ધંધો અને રાજદ્વારી વિષયનાં આ બધાં કામો હોવા છતાં પણ જીવનની સઘળી નાની નાની બાબતોમાં પણ તેઓ હંમેશાં કાળજી રાખતા હતા. ધરની અંદરની દરેક સુરક્ષાઓમાં તેઓ બંધાઈ રીતે માર્ગ શોધી કાઢતા. સુશીલતામાં હતાશ યદુ જવાનું તેમને કદી પણ રૂચતું નહીં. અને પોતે તથા પોતાનાં કુટુંબને અને તેમ સ્વામ્યથી બનાવવા પ્રયત્ન કરતા. બ્યારે ઘોષી ઘોષેલાં કપડાં સમયસર આપી જવામાં બેદરકાર નજીયાં ત્યારે ગાંધીજીએ પોતેજ લુગડાં ધોવાનું પણ શરૂ કર્યું હતું. અને એ કામ પણ તેમણે સ્વીવટતાથી કર્યું. કપડાં ધોવા અંગે ની તેઓ ચોપડી ખરીદી લાવ્યા અને તેને અભ્યાસ કર્યો, આ રીતે તેમણે કાષ્ટ પણ ધોષીના જેવુંજ કપડાં ધોવાનું અને ધસ્તી કરવાનું શીખી લીધું. એ કામ કેવી રીતે કરવું તે તેમણે કરતુરખાને પણ અતાવ્યું. જેમાં તેમને ધણે વખત શુમાળ્યો તેમ છતાં તે તેમને અતી ઉપયોગી લાગ્યું. થોડા જ વખતમાં તેઓ સુંદર સ્ટાઈલ કરેલા ધસ્તી વાળા કોલર પહેરીને ફરતાં ગૌરવ લેવા લાગ્યા કારણ કે તે એક સામાન્ય ધોષી બનાવે તેના કરતાં વધુ કહણ અને ચળકતા હતા.

હૈદ સેવક સમાજના રચાયક શ્રી જાપાળ કુષ્ઠુ ગોખલે બ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રવાસે આવેલા ત્યારે તેમણે તેમની પાસેનો એક અસુધ્ય દુપટો ગાંધીજીને બતાવ્યો કે જે હૈદના એક મહાન રાજનૈતિક પુરુષ મણુલાતા મહાદેવ ગોવિંદ રાનાડે તરફથી તેમને બેટ મંગ્રેલો હતો. આ વસ્તુને શ્રી ગોખલે ધણી કીમતી માની સારી રીતે સાચવતા હતા. કાષ્ટ મહાન પ્રસંગે જ તેને વાપરતા. નેહાનીસખમના હૈદીઓ તરફથી તેમના માનમાં યોજાયેલાં એક ખાણના પ્રસંગે શ્રી ગોખલે આ દુપટો પહેરવાને ધરદો રાખેલો. કમનસીમે છેલ્લી ધડીએ જ્યેં તે તેમાં ધણી ખરાબ રીતે દરચલી પડી ગયેલી જણાઈ. અને ધોષીને લાં મોકલવાનો બીલકુલ સમય રહ્યો ન હતો. આથી ગાંધીજીએ પોતે ધસ્તી કરી આપશે એમ શ્રી ગોખલેને કહ્યું. એક બેરીસ્ટર અને રાજકીય પુરુષ આવી ઝીને પ્રસ્તી ગાંડુ કરી શકતો

હોય એ માટે શ્રી ગોખલેને ધણી શંકા ઉપજી પણ ગાંધીજીએ કથી જીવતા ન કરવાનું કહી કોષ્ટ પણ રીતે એ દુપટો ન બખડે તેની ખાત્રી આપી અને તે ધસ્તીનું કામ સારી રીતે યદુ ગયું. શ્રી. ગોખલેની પ્રસંગાને પાત્ર આથી તેઓ બન્યા.

પોતે એક સારો ધોષી બની શકે છે તો પછી હજમની સેવા વિના પણ પોતે કેમ ન ચલાવી શકે? એમ પણ ગાંધીજીને એક વાર લાગ્યું. આ વિચાર ઉપજવાનું કારણ એ હતું કે પ્રીટીરીયાના એક અંગ્રેજ બાખરે (હજમે) ગાંધીજી હૈદી હોવાના લીધે તેમના વાળ કાપવાની ના પાડી હતી. પ્રથમ તો આ અપમાનથી ગાંધીજીને દુઃખ લોગ્યું પણ પછી, જેમ હંમેશાં તેમને બીજાઓ તરફથી ખમતું પડે છે ત્યારે કરે છે તેમ તે વસ્તુની બીજી બાજુનો પણ વિચાર કરી જોયો તો ખચીતજ તેમને આ હજમને કોષ્ટ પણ રીતે હોય આપવા જેવું નહીં

જણાયું. એ તે હૈદીઓના વાળ કાપવા માંડે તો તેના બધા ગોરા ધરોડો તેની ફુકાને આવતા કદાચ અટકી જાય તો આ વિચારો મરીમ માણસ પાપમાલ યદુ જાય. ત્યારે હોયિત કોણ? ગોરા ધરોડો? એક રીતે તો તેઓ હોયિત ખરા જ. પણ તે લોકો ફક્ત એકલા જ આવા મિથ્યા અમાન માટે યુનેગારો નથી. યું હૈદમાં હૈદુ લોકોએ મરીમ અરુપરુઓ ના વાળ કાપવાની અટકાયેત તેમના હજમે ઉપર નથી યુદેલી? આમ આખી દુનીયા બરમાં ગવિષ્ટ અને સત્તાધારી લોકો તરફથી આ રીતના કાલકી અને બેવકુશી બરેલા વિચારો તથા વસ્તુનો યતાં રહેલાં છે. જેથી આ અનિષ્ટ વસ્તુની સામે યવા જેવું હોય તો તે ગોરાઓ નથી અને હૈદી ઓ પણ નથી પણ માત્ર પાપરુપ આ અહકાર જ છે જે સમગ્ર જાતના એકે એક ખૂણામાંથી મળી આવે છે.

આ રીતના વિચારોએ ગાંધીજીને પેલા હજમ ઉપર યુરસે કે દીલગીર યતા અટકાવ્યા અને તેને બદલે તેમણે એક કાંતર ખરીદી પોતાના બાલ તેમણે પોતેજ કાપવા માંડ્યા.

[આ લેખ હૈડપીરહૈટ હોવાથી હોખકની મંજુરી વગર એનો ઉપયોગ ન કરવા લલામણું છે.]

## કિવનાઈનની શોધ

૧૨ દેશમાં ધન્કા નામની એક મનુષ્ય જન્મિ વસતી હતી. તેઓ બધાં રહેતા હતાં તે જન્મલમાં ઉમતાં એક ઝાડને તેઓ કિવના કરેતા. એ ઝાડની છાલ સ્વાદે ધણી કઠવી હતી જેથી 'કડવું' તે ઝેર' એમ સમજી એ લોકો આ ઝાડ પાસે કદી ફરકતાં પણ નહીં. એક દીવસે એક ધન્કા રસ્તો જુદી જતાં જન્મલમાં આમ તેમ બટકતો હતો. અને એ પોતે મેલેરીયાના તાવમાં સપડાયો. તાવમાં તરસ ખુબ લાગી અને મોં સુકાવા લાગ્યું. તરસ ખીખાવવા પાણીની શોધ કરતાં એક તળાવ મળી આવ્યું તે જાના તળાવ માં એક કિવનાના ઝાડ તુટી પડેલાં હતાં. જેથી તેણે તે પાણી પીવાની ઇચ્છા ન યદુ પણ ના ઇલાજે તે તળાવનું પાણી પીધું તો તે ખુબ કડવુ લાગ્યું. હવે પોતે મરીજ જવા નો છે એમ તેણે માની લીધું. ને ત્યાં જ પડી રહ્યો. બીજે દિવસે સવારે તેને તાવ ઉતરી ગયેલો જણાયો ને શરીરમાં હોષિયારી આવી મધ આ વાત તેણે ગામની વસતીને ફરી. અને પછી સુધરેલા લોકોના ડોક્ટરો જેની ચિકિત્સામાં આમળ વધ્યા ને કિવનાનું ઝાડ એ પરથી કિવનાઈન નામની મેલેરીયાના મારણ તરીકે જમ પ્રસિદ્ધિ દવાની શોધ યદુ.

—અખડ આનંદમાંથી.

## કેંગ્રેસ વિનાશ નોતરશે

સંસદના કેંગ્રેસ પક્ષના સભ્યો સમક્ષ બોલતાં ભારતના વડા પ્રધાન નહેરુએ પોતાની અંતર બ્યથા બહેર કરી હતી તેઓએ કેંગ્રેસીઓને સલાહ આપી હતી કે, તેઓએ કેંગ્રેસને મરતી બ્યાવવી જોઈએ નહીં તો કેંગ્રેસ વિનાશ નોતરશે. વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે:

ચુંટણી પતી ગયા પછી મોટા ભાગના કેંગ્રેસજનો નિષ્ક્રીય બની જાય છે. અને આ પ્રકારની મનોવૃત્તિ મોટા ભાગના કેંગ્રેસીઓમાં જડ લાલી બેઠી છે. કેંગ્રેસને ફાળે મતોની બહુમતી છે. મોટી બહુમતી મેળવીને એક રાજ્ય સીવાય તે બધા જ રાજ્યો માં સત્તાચાને આરંધ યદુ છે. આથી મોટા ભાગના કેંગ્રેસીઓમાં બેદરકારી ની મનોવૃત્તિને જન્મી છે. આ સુખદ ઘટના નથી. કેંગ્રેસની અંદર જે દેટલીક ખરાબ મનોવૃત્તિઓ હતી તે ચુંટણી દરમીયાન પ્રકાશમાં આવી છે. આની સામે યુદ્ધ ચલાવવું જોઈએ અને તે દુર કરવી જ રહી?

### ...તો કેંગ્રેસ ખતમ થઈ જશે

ચુંટણીએ બતાવી આપ્યું છે કે મતદારો પર કેમવાદ અને યાત્રીવાદની શું અસર યદુ છે! આ ખરાબ દુપણ છે અને તે એક માત્ર કેંગ્રેસ સંસ્થા માં જ ધવનું નથી બીજા પક્ષોમાં

તો આ દુપણ વધુ પ્રમાણમાં છે પણ કેંગ્રેસ એ તો મુખ્ય મોટો પક્ષ છે અને તેના પર દેશની સરકાર ચલાવવાની જવાબદારી છે જેથી આ દુપણ દુર કરવાની જવાબદારી પણ કેંગ્રેસ સંસ્થાની જ બની રહે છે. કેંગ્રેસના સદા મહાન સિદ્ધિઓ અને આશયો રહ્યા છે. જે પોતે જ આ સિદ્ધિઓનું પાલન ન કરે તો પછી તેનું પતન જ ચાપ, વીનાશ યાય તેમાં શંકાને સ્થાન જ નથી. જે જનતાનો સાથ અને સંપર્ક આપણે જાળવી નહી રાખીએ તો આપણે ખતમ મધ જશું.

બુકીપીઝ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસન્સીઝ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્પેરન્સ માટે મળો :

### આર. વીકુલ

૧૨ આઈલી આઈડ, ૪૮ માઈટ રફીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માઈટ રફીટ, નેહાનીસખમ, હૈદ ૩૩-૧૬૫૪.

## મોરેસર મરેની જીબાની

સ્વતંત્રતાના ખરીતામાંનો "પ્રબલ-ચાસન"નો અર્થ કેમ્યુનીસ્ટની લાપા માં સમજવવા જોઈએ. પ્રો. મરેને ટ્રીઝન ટ્રાયલના કેસમાં જીબાની આપતાં કહ્યું હતું.

આ બેહોચ સાક્ષીની જીબાની બે દીવસથી રાજ તરફથી અપાઈ રહી હતી. તેઓએ કેમ્યુનીસ્ટ શીલોસોફી, તેમજ કાલ્ માર્ક્સના શબ્દો તાક્યાં હતાં. અને બીજા કેમ્યુનીસ્ટોનાં પણ એમને કેટલાક શબ્દો જે આજે વપરાય છે તે કેમ્યુનીસ્ટ શબ્દ કેસમાં ના જણાવ્યા હતાં. દાખલા તરીકે, જોપરેશન, ડેમોક્રેશી, ફેસીઝમ, કેમ્યુનીઝમની શીલોસોફી સમજવતાં તેઓ એ જણાવ્યું કે, તેઓ હૈસક બળવા માં માનનારા હોય છે અને ધનવાન સંસ્થાનેને ઉઠલાવી નાખવાની મનોવૃત્તિના હોય છે. ઉપરાંત એમને ચીફ લુકુલીના બાપણોમાંથી ફરો રાખીને વચારો વાતો

**ધીરુભાઈ પી. નાયક**

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

ઈન્ડિયાન અગર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માગે મુસાફરી કરવા યેર યોગ્ય અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

ઈન્ડીયા, આગ, ચોરી, ફુલ્લ, અભરમાત, પેટ્રોલ, વિગેરેના વીમા અને જનરલ આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયન ટેલેગ્રાફ, પેરસનલ ટેલેગ્રાફ, ડિસાલના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ સ્ટીમર-સ્ટેટ સર્વિસીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસિએશન ઓફ આસ્ટ્રેલિયા અને ચોઈશાબર ઈન્ટરન્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,  
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

**લગ્ન પ્રસંગો માટે**

અમને મળો.

મુરતી જમણના અમે રેપર્યલીટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

**કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ**

(ધી કોન્ટ્રી મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુથાપર - ડરબન.  
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ; KAPITAN.

**ફરનીયર! ફરનીયર!! ફરનીયર!!!**

બેક્રમ શુટ, ડાઈનીંગરૂમ શુટ, વોઈશીવ, ડરેસીંગ એસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ટેરસ, છુક કેસ, ટેબલ, તબન કીકાચત ભાવે જરીતી શકશે. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશે નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોડેસીયા સાથેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ પધારો.

**L. MISTRY**

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.  
PHONE 33-4691. BOX 2626.

**એડ. વી. પારેખ એન્ડ સન**

ટ્રાવેલ એજન્ટ અને બુકકીપર

અમો નીચે જણાવેલાં કામકાળે કાળજી પુર્વક કરીએ છીએ.

એરોપ્લેન અને સ્ટીમર બુકીંગ

ઈમીગ્રેશન અને પાસપોર્ટ

રેવન્યુ કલેક્શન સરટીફિકેટ

ઈન્ડીયા, આગ, ચોરી વીગેરેના વીમા

બુકકીપીંગ, ઇન્કમ ટેક્સ, લાયસન્સ

એક વખત અનુભવ કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

71 MINT ROAD, FORDSBURG,  
JOHANNESBURG. — Phone 35-3480.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBERDEE

**MASTER BROS.**

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS  
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS  
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેકમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, હુલન જર્સી, હુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ધર વપરાશ માટે તેમજ લગ્ન પ્રસંગોએ યજમાન માટે રીજન વગેરે માટે અમારે લાં પ્રથમ તપાસ કરવા લલામણુ છે.

**માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ**

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

**MOSENTHALS TRAVEL AGENCY**

91 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

(Telephone : 23-1111)

Have pleasure in advising that they have appointed as their special representative for their Indian clientele :

**MR. DHIRUBHAI P. NAIK,**

26, Barklay Arcade, 38, Market Street,  
JOHANNESBURG. (Telephone : 33-9033.)

Who will be pleased to look after any passports, revenue clearances, visas, immigration matters, health certificates, currencies, customs and any other travel matters.

Weekly Service from Johannesburg. By ALITALIA AIRLINE To NAIROBI with Convenient connections to India & Pakistan.

**તાળું ઉમદા ફર્ટ**

આંબા અબ્જધ, લીલી અબ્જધ, રતાળા અને મુરખુની ગ્રોસમ આલુ છે. આદુ શી ૧-૩ રતલ, લસણુ શી. ૧-૩ રતલ.

પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન જાનર ભાવ, ચોસ્ટેન જુડ્ડ. વાસ્કીટ શી.

૧૦-૧ ડઝન; લાંબી અને રક્વેર વાસ્કીટ શી. ૧૧-૧ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસલેન્ડ અને જિલ્લખન કોંગોના જોરડરો ઉપર પુરવઠા આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ફાલાવી શોલ્લશું.

All prices subject to Market fluctuations.

**A. KADER & Co., (PTY) LTD.**

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

લવાજમ અને જાહેર ખખરના દરો

**'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન'**

પત્રનું વર્ષીક લવાજમ

ફક્ત ગુજરાતી નકલ માટે પા. રૂ ૧૦ ૬

ગુજરાતી અને ઈંગ્લીશ બન્ને માટે ૨ ૦ ૬

અરબા વરસનું ફક્ત એક નકલ માટે ૧૫ ૬

યુનીયન બહારનાં દેશો માટે

વરસનું લવાજમ ૧ ૧૫ ૬

અરબા વરસનું ૧૭ ૬

જાહેર ખખર

પ્રત્યેક ઇંચે એક વખત માટે શી. ૭-૬.

વલુ માટે લખો યા મળો :

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

# આ દેશમાં આપણી ફરજ

આ ધાપાની કટારેમાં હેલા થોડા અઠવાડિયાઓથી મી. ન્યુપાને તરફથી ઈંગ્લીશમાં લખાયેલા "આફ્રિકન મેને ખુલ્લો પત્ર" હું ગુજરાતીમાં આપતી હતી. આમ કરવા પાછળ એક ખાસ હેતુ એ હતો કે આપણે ગુજરાતીમાં આફ્રિકનોત્ત્વ વળણુ તેમના વિચારો અને તેમનું માનસ સમજાવતાં ચક્રમ્ને. આથી જો ગુજરાતી ભાષા બોલોએ તે વાંચી તેનું મનન કર્યું હશે તો અને આનંદ અને સંતોષ થશે.

એ વાંચ્યા પછી મને જે વિચારો આવ્યાં હતાં તે આ લેખમાં તમારી સમક્ષ મુકવા માંડ્યું છું. સૌથી પ્રથમ આફ્રિકનોના મનમાં હોંદોએ માટે શુભેચ્છા બહુ જોઈ છે એ જે જોઈએ અને તેમાં પણ ખાસ કરી ગુજરાતીમાં માટે.

કારણ શું? મને લાગે છે કે આપણે ગુજરાતીમાં આપણા સમાજ કરતાં ખીલ સમાજમાં બળવા માટે ધ્યાન આપવું જોઈએ. આ અત્યાપણુ ખીલ સમાજમાં પણ છે. પણ થોડું જોઈએ, આનું કારણ રંગીલ અને હોંદુસ્તાની સમાજમાં ધણા બામના મજુરો છે કે જેઓ આફ્રિકનો સાથે બળે છે. ગુજરાતી કામમાં મજુર કામ બહુ જોઈ છે. મોટા બામના વેપારીઓ છે. આથી તેઓને સિદ્ધ સમાજમાં બળવું વધુ પસંદ પડે છે અને તેમાં પણ પોતાનો જ સમાજમાં. આ એક વખત કદાચ જરૂરી હશે. પણ આજ તુ દક્ષિણ આફ્રિકાનું વાતાવરણ આપણને બહોળા દ્રષ્ટી ડેળવવા કહે છે. આ દેશમાં આપણે જુએ રહેવા ઇચ્છતા હોઈએ તો આપણી ફરજ છે અને અંબીર ફરજ છે કે આપણે આ દેશના મૂળ વળીએ સાથે જોઈએ, મળીએ, એક ખીલને જળીએ અને શુભેચ્છા મેળવીએ.

આફ્રિકન પ્રભુ જાગી છે તેમનું સ્વમાન જાગ્યું થયું છે. એ લોકો એ પણ સમજી ગયા છે કે, આ દેશ મૂળ તેમનો જ છે. અને તેમને તે મળવો જોઈએ. ધરધણી અમે જોઈએ ખીલ બધા અમારી શુભેચ્છા અને અમારી સમજ સુભવ રહી ચકશે.

આ વિચારશરણી મોટા બામના આફ્રિકનોની છે. એમાં એક નાનો પક્ષ જો કે છે જે, આફ્રિકાને બધાને દેશ માને છે અને બધા તેમાં રહી ચકશે એમ માને છે તે લીવરલ પક્ષ છે.

આ જાગ્યું પ્રભુની શુભેચ્છા મેળવવી હોય તો શું કરવું જોઈએ? મને લાગે છે કે, આપણે આપણા સંકુચિત વાગ્યોમાં નેતાઓ બનવાનું હવે છોડી દે આગળ આવી કાંઈક

વધારે બહોળા દ્રષ્ટીથી કામ કરતા થવા ની ફરજ આપણા સામાજિક કાર્ય કરતાઓ પર છે. ગુજરાતીની સંકુચિત ભુમીમાં બધે આપણે સમાજનું કામ કરતાં રહીએ પણ તે ક્ષેત્રમાં રહીને પણ આપણા સમાજને આફ્રિકનો સાથે ઢળવા મળવાનું અને તેઓને માનથી જોવાનું તથા તેમની તરફ લાગણી બધું વર્તન કાબવવાનું સિખવી સકાય છે. એવા કાર્યકર્મી ધોળવ જેમાં બાળકો હોંદી શીવાય ખીલ બાળકો સાથે જોઈ મળે અને રમત રમત કરે. મોટાઓ પણ મર્યા સમાજો, મનોરંજન સમાજો કે જેવા ખીલ કાર્યકર્મીમાં આફ્રિકન કલક વિગેરેને બોલાવી તેઓ તરફનો અન અમે કાઢી નાખે.

### લેખિકા શ્રીમતી સુશીલા ગાંધી

આમ કરવું સ્વાર્થની. દ્રષ્ટીએ તો સાંદે છેજ પણ આપણી માનસીક ઉભતી માટે પણ ધણું જરૂરી છે. માણસ વિચાળતાં જેટલી કેળવે તેટલી તેને માટે ઉભતી કર અને છે. આ શિવાય કાંઈ પણ માનવ સમાજમાં તમે બળો તો તમે તેના સુંદર ગુણો જોઈ ચકશે. એ તે જોવા માટે તમને તેવી નજર હશે તો! તેઓમાં સંસ્કાર, યુક્તિ, સરળતા છે. ડેટલાકે માં કાંઈક પોતે ઉતરતા સમાજનો છે એવી સિદ્ધિભાવના પણ ધર કરી અષ્ટ છે, જેવી આપણે હોંદમાં હરીજનો માં જોતા અથવા એમ કહું કે એક વખત હોંદમાં આપણે પોતાને આપણે ગોરા કરતાં કાંઈ ઉતરતા અને ગોરા ને કાંઈક મહાન માનતા તેવીજ મનો દસા આને તેમની છે. અને જેમ આપણે આપણા દેશમાં ધુસી અમેલા પરદેશીઓ તરફ ન્યારે આપણી નજર આઝાદીને જોવા તબક્કતી થઈ અને આપણું માનસ આઝાદીને અંખતું થયું સારે જે જતિ આપણે તેઓ તરફ વેર, યુરસી કે તીરસ્કારની રાખતા તેવીજ આને આ લોકો પણ ધરાવતાં થયાં છે.

આપણે વેર ઝેરમાંથી ઉમારવાં મહારમા માંધી સાપડ્યા એ હોંદી પ્રભુ અને હોંદમાં વસતી પરદેશી પ્રભુતા શુભાગ્ય. આમ છતાં આઝાદી મેળવતાં - બામલાઓ પડયા, લે.હી રડાયા, અને વેર પણ વધ્યા. છતાં ખીલ રાષ્ટ્રને મુકાબલે ધણા જોઈ. એનું એમ આંધીજની વિચાળ દ્રષ્ટીને જાન છે.

આ દેશમાં નથી આપણી પાસે આંધીજ કે નથી આપણી પાસે વિચાળ

દ્રષ્ટી. આથી વિચારશીલ માનવી જોઈ ચકશે કે આવી પરીસ્થિતીમાં પ્રભુનું બાવી શેમા પરીણમશે? તો પછી આ દેશમાં વસેલા આપણે કે, જેઓ ભારતના બળ્ય ઈતીહાસની, આંધીજના બળ્ય કામોની અને ખીલ પણ એવીજ ભારતીય ઉલ્લવલ કારકીર્તી ની વાતો કરનારા છીએ તેઓની શું ફરજ નથી કે આ તંબ વાતાવરણને અને જોઈકું સાંતીમાં ફેરવી નાખવા માટે પ્રત્યેક માનવ બળે કામે લાગવું જોઈએ? આને સમાજના નાના નાના ધરમથ્યુ પ્રશ્નોને મહાન બનાવી તેની પાછળ અથવા ખીલ કામે પાછળ ન લાગતાં સમરત દેશને બળતો બચાવવાના કામે લાગવું એ આંધી દેશના વળીએને મૌરવરપદ હશે. નીડરપણે રાજકીય ક્ષેત્રમાં આપણે ગુજરાતી વર્મ જોઈમાં જોઈએ આ દેશમાં છે. પહાના પુસ્કળ છે. કાંગ્રેસ તું રાજકારણ પસંદ નથી? જોર-મનાઈએશનની મનોરવિત લીણ છે? લીવરલ પક્ષ નક્કામો છે? આ અને આવા ખીલ અનેક કારણોસર આપણે રાજકીય ક્ષેત્રથી ખુબ દુર છીએ. પોલીટીકસ એ આપણો અપાનો

વિષય છે તે પણ ધરમાં સોફાનોપર બેઠા બેઠા.

શું હજી આપણે માટે વખત નથી આવ્યો કે, આ દેશના પ્રશ્ને અંબીર રીતે વિચારી તેને માટે સક્રીય પગલાં બગીએ? આપણે બધે આને કાપવું તોડી જોવો બરવા તથ્યાર ન હોઈએ પણ શું સમાજમાં માનસ ડેળવવા પણ આપણે જોઈએ ન રહીએ? એ સુતાબ રહેયું તો આપણે બાને વિનાશજ નહી હોય? જાગીએ, વિચારીએ અને મતીમાન બનીએ, તો બાવી ઉલ્લવલ હશેજ.

હંગેરીના તારણકાર ક્રાન્સીસ ડીકને ન્યારે હંગેરીના રાજ્ય અનેક પદવીઓ, હોદાઓ અને રતનવડીત ઝવેરાતો આપવાનું કહ્યું ત્યારે ક્રાન્સીસ ડીકે કાંઈ જ લેવાની ના કહી.

રાજ્ય કહ્યું: "ડીક, તું મારી પાસે કાંઈક તો માગજ."

ક્રાન્સીસ ડીક: "મહારાજ, મારા મૃત્યુ પછી ખસ એટલું જ કહેજો કે ડીકે પ્રમાણિક માણસ હતો, એથી વધારે મારે કાંઈ જ માગવું નથી."

## નવીન પુસ્તકો દેશથી આવી ગયા છે

પ્રાચીન વ્રત કથાઓ	૬	૬
અધીક માસની કથા આરતી સાથે	૨	૯
સોળ સોમવારની કથા	૨	૯
સત્ય નારાયણની કથા	૨	૯
આરતી સંગ્રહ	૧	૩
હનુમાન આલીસા	૧	૩
કાન ગાંધીની વડચક તથા લીલા ધણુ	૧	૩
શિવ સહજ નામાવલી	૧	૩
જમાનાની ઇલક, શાયદા	૪	૩
શાહજહાદી કાશમીરા, શાયદા	૪	૩
ત્રેમલ પરિણામ (મહેતા)	૭	૬
નવીન વાંચવા લાયક ડીડકટીક વાર્તા	૧	૬
આનંદ મેગેઝીન	૧	૩
વિદ્યે વિજ્ઞાન	૧	૬

પોસ્ટેજ માફ, તરત મંગાવો :

# BHARAT

## MUSIC SALOON & BOOK-SELLERS

Corner Grey St., & Lorne Street

286 Grey Street, Phone 26070.

Durban.

# સમાચાર સંગ્રહ

## વિદેશની વિવિધતા

—લંડન યુનીવર્સિટીના ૫૫૦ સભ્યો બેઠા થઈ એક કમીટી રચાવી હતી કે જે કમીટી સાહય આફ્રિકાના રંજ બેલને કારણે વિદ્યાર્થીઓ સાહય આફ્રિકામાં શિક્ષણ નથી લઈ શકતા તેઓ માટે આપણે શું કરી શકીએ તે નક્કી કરે.

—સાલ્ગમર્ગના હેર વેસલમર્ગ નામ ના એક કારીગરે લાંબા અર્ધ માળખે માટે મનોરંજનીય શાળા રચાવવા નાણાં મેળવવાના આશયથી ૧૫મી મે થી બે હાથ ઉપર રોજના બે થી ત્રણ માઇલનો પ્રવાસ કરી ૧૮૬ માઇલ દુર આવેલાં ત્રીથેના શહેરમાં સપ્ટેમ્બર માસમાં પર્યટિત્વા ધારે છે. એની સાથે પ્રીટમ ઉતારનારા અને ટેલીવીઝન વાળા રીપોર્ટરોની ટોળાઓ પણ પ્રચાર માટે રહેશે.

—શ્રીલંકા તરફથી પાસ્ટીશીક સામ્રાજ્ય કોમ્મીસ ટાપુઓ પર ૧લી જાન્યુઆરી સુધીમાં ચાર ભતના હાથકોળ બોંબો ફેડવામાં આવશે જેમાં, પહેલાં ૧૫ મી મેના રોજ ફેડવો છે તેની ચકિત ૬૪ હાથ ૬૫ ટીએનટી નેટલી હતી એમ સત્તાવાર જાણવાયું છે અગિના આ વિશાળ મેળાનાં ચિત્રો શ્રીલંકાના વિજ્ઞાનીઓને અભ્યાસ માટે વિમાન દ્વારા પરોવાડાયાં છે.

—જાપાન ધરે છે કે અણુ શક્તિ નો ઉપયોગ થાંતી માટે કરવામાં આવે. જાપાનની ઉભતી ખાતાના પ્રમુખે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે, જાપાનની થોડી જમીન, અને થોડી થસ્તી, અને ધરતી કંપો, વંટોળાયા, તથા જવાળા મૂખીના બડકા સાથે અણુ શક્તિની ધણી ઉપયોગીતા માટે રચાન છે.

—યુવ જરમનીની યુનીવર્સિટીઓ જે સોવીયટના તાળામાં છે તેના વિદ્યાર્થીઓને આજાદ જરમનીમાં ફરવા જવા દેવા માટે અંકુશ મુકવામાં આવશે.

—ફેલન કેધર જેઓ ૧૯ મહીનાના હતી, ત્યારથી આંધળા અને અધેરા છે અને જેઓ ૭૭ વર્ષના છે તેઓએ એક થોડી સભામાં જામતના આંધળા ઓને બચાવવા માટે દંડ એકઠું કરવા હાથ કરી હતી.

## ભારતના સમાચાર

—૭૨ વર્ષની વયના શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદે ૧૩મી મેના રોજ બને-લોકસભા અને સંસદના સભ્યો તથા પરદેશના એલચી ઓની હાજરીમાં ખીળાં પાંચ વર્ષને માટે પ્રબંસતાક ભારતના રાષ્ટ્રપતિ તરીકેની સોમંદ વિધિ કરી હતી.

—મુંબઈ ડોરવોરેશનની સુટણીમાં કોંગ્રેસ પક્ષ હારી ગયો છે, અને સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર સમિતિની છત યજ છે. કોંગ્રેસ પક્ષને ૫૫ બેઠકો મળ્યા, ત્યારે સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર સમિતિને ૬૮ બેઠકો મળ્યા છે. એટલે સુધરાઈને કળ્ને સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર સમિતિએ લીધો છે.

—લાહોરમાં, હાંદના એલચી ખાતાના બે અમલદારોને, પકડી, હાથકડી પહેરાવી જેલમાં પુષાં હતા. આને વિરે હાંદ સરકારે સખત વિરોધ નોંધાવ્યો છે.

—જવાહરલાલ નહેરૂ દવાફેરે માટે સીલોન ગયા છે.

—૧૮૫૭માં આજાદીની પ્રથમ હડત લડાઈ હતી તેની પહેલી શતાબ્દિ હાંદ ભરમાં શાનદાર રીતે ઉજવાઈ હતી.

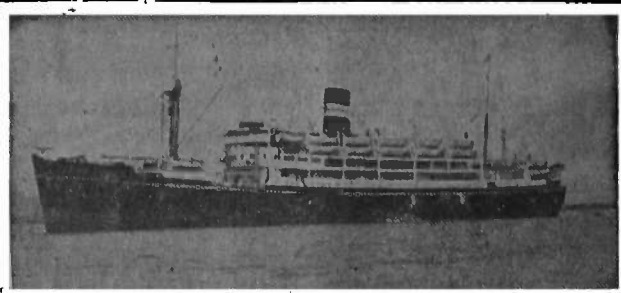
—સરકારને હાંદી ભાષાને રાજ્યના આંતરિક વ્યવહાર માટે અમલમાં લાવવા ફરજ પાડવા ઉત્તર પ્રદેશના સમાજવાદીઓએ સત્યાગ્રહ આદ્યો છે. જેમાં અત્યાર સુધી ૭૭૯ સત્યાગ્રહીઓ પકડાયા છે. સત્યાગ્રહીઓની ખીજ માગણી ઓટીય અમલદારોનાં પુતળાં ને જાહેર રસ્તા પર છે તેને ઉઠાવી લેવા માટે છે.

—ડો. ખરે જેઓ રાજેન્દ્રપ્રસાદની જગ્યાએ સુટાવવા જમા હતાં તેઓએ અદાલતમાં "સુટણી અયોગ્ય હતી" કહી કેસ નોંધાવ્યો છે. સર્વોપરી અદાલતે આ કેસ રદ કર્યો હતો. છતાં ખીજ અરજ કરી છે. ખરે હાંદ મહાસભાવાદી છે.

—ખાતાના ધોરણે રાજ્યોની પુનરચના કરવાના સવાલે, ખાસ કરીને મુંબઈ રાજ્યની પ્રબંમાં સંક્રમિત મનોરૂતિ પેદા કરી છે. મુંબઈ શહેરને મહારાષ્ટ્ર માં લઈ જવાની પ્રબં સમાજવાદી પક્ષ, શેતકરી કામગાર પક્ષ, સામ્યવાદી પક્ષ વગેરે વિરોધી પક્ષોની હડતને છેલ્લી સામાન્ય સુટણી દરમ્યાન તેમજ મુંબઈ સુધરાઈની તાલેતરમાં ચયેલી સુટણી દરમ્યાન, કાંધક સફળતાં મળ્યા છે.

## કાયદાની વિલક્ષણતા

એક પોલીસે દેવળમાં જતા એક આફ્રિકનને જોઈને કહ્યું "તારાથી અંદર ન જઈ શકાય" એ સાંભળાને તે આફ્રિકને કહ્યું "પથુ હું તો સાફ સુરી કરનારો છું. માફ કામ જ દેવળ ની અંદર છે." પોલીસે કહ્યું "સારે તો ઠીક. પથુ એમાં પ્રાયના કરતાં બે હું તને જોઈશ તો પકડીને જેલમાં લઈ જશ.



## શ્રીટીશ ઇન્ડિયા સ્ટીમ નેવીગેશન કું. લીમિટેડ

સ્ટી કંપાસ ૩૧મી મે ના આવશે અને ૧૬ી જુન ઉપડશે.

વેસ્ટિન્ડિયા શીતળા માટે સુવેકશીનેશન, કોલેરા અને ચેલાકીવરનાં ઈનોકે-યુલેસનો ફરજયાત ફરાવેલાં હોવાંજોઈશે. અને તે અંતરું સર્વોક્ષેત્ર તેમની નજરના ડીસ્ટ્રીક્ટ સર્વેન પાસેથીમેળવેલું હોયું જોઈશે. આ ઇનોક્યુલેશન અને સર્વોક્ષેત્ર સામાન્ય ડોક્ટરો તરફનાં સ્વીકારતાં નથી.

### ભાડું : દરખામતી મુંબઈ

પહેલો વર્ગ સીંગલ ખેરાક સિવાય	પા.	૬૨-૦-૦
બીજો " " " " "	"	૬૦-૦-૦
ત્રીજો ક્લાસ-ડેક " " "	"	૩૧-૧૦-૦
નોન-વેલ્ટરીયન વીશી સ્પેશીયલ	પા.	૧૧-૨૦-૦
સાધારણ	પા.	૪-૧૮-૦
વેલ્ટરીયન વીશી	પા. ૧૦-૩-૦,	સાધારણ ૪-૬-૦

પહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ગની સુડોગ અમારી સાથે પત્ર વ્યવહાર અગર ટેલીગ્રાફી કરી શકાશે.

વિશેષ માહિતિ માટે મળો યા લખો :

## SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.  
Tel. Add. "KARAMAT."

તમે 'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન'ના એક ગ્રાહક છો ?  
જો ન હોય તો શા માટે નહિ ?

## જોઈએ છે હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડિંગે પહોંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું વધુ વિગતો માટે લખો :

THE **BULL BRAND** FERTILIZERS SARNIA

# સામાજિક ખબરો

લગ્ન

ડરબના રાયલ વેલકનોપ્રજના શ્રીયુત શેવલભાઈ મોલીભાઈ પટેલની પુત્રી શ્રીમતી સરોજના લગ્ન તા. ૧૬-૫-૫૭ ના સોલસપરીના શ્રીયુત ડાહ્યાભાઈ મારણભાઈ પટેલના પુત્ર સાથે થયા છે.

—o—

તા. ૫-૫-૫૭ને દિવસે કાનહાઈ નાનાભાઈની પુત્રી ચિ. શાંતાબેનનાં શુભલગ્ન, પીરામીડ નિવાસી નારણદાસ કોલભાઈના પુત્ર ચિ. મનબાલ સાથે રમીંગ્સ મુકામે થયાં હતાં, સગારનેહી મિત્રો વરવધુને આશીરવાદ આપવા માટે દુર દુરથી પધાર્યાં હતાં એ સૌને બંને પક્ષે તરફથી આભાર માનવા માં આવે છે.

—o—

આટ નિવાસી શ્રી મનભાઈ હરી ભાઈના પુત્ર ચિ. બચુભાઈના શુભ લગ્ન શ્રી પરભુભાઈ ઇન્ઝારામની પુત્રી ચિ. લલિતાબેન સાથે તા. ૧૬-૫-૫૭ ના શુભ દિને ખીનાતી મુકામે થયાં હતાં, સમારનેહી મિત્રો વરવધુને આશીરવાદ આપવા દુર દુરથી પધાર્યાં હતા તમીલ, હોંદી અને સુસ્લીમ ભાઈ બેનો એ પણ સારી સંખ્યામાં ડાહરી આપી હતી, બાપણો કર્યાં હતાં, એમને અને કામકાજમાં મદદ કરનાર સૌને તેઓ આભાર માને છે.

—o—

તાં ૨૬-૫-૫૭ રવીવારના દિને મુનશાહ નિવાસી (હાલ સોલસપરી) શ્રી રામભાઈ નાંબરજીના પુત્ર ચિ. જુલાભાઈના શુભ લગ્ન કરવા નિવાસી (હાલ ને'બગ') શ્રી હરીલાલ મકનજી ની પુત્રી ચિ. કમુબેન સાથે, માંધી હોલમાં થયાં હતાં. નવદંપતીને આશીરવાદ આપવા માટે દુર દુરથી સગાં રનેહી મિત્રો સારી સંખ્યામાં પધાર્યાં હતા. લગ્ન તબયારીનું બધા કામકાજમાં મદદ કરવા માટે શ્રી રામભાઈ એ સૌને અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માને છે.

શ્રી રામભાઈ તરફથી આ શુભ પ્રસંગે જુદી જુદી સંસ્થાઓને આસરે પા. ૧૦૦ થી ઉપર દાન બહેર થયું હતું.

—o—

## મરણ્ય અને આભાર

મીસીના (શંસિવાલ) શ્રી મણીભાઈ ડાહ્યાભાઈ દેસાઈનું તા. ૧૨-૫-૫૭ના અવસાન થયું હતું; કુટુંબના કુ:ખમાં જે જે ભાઈ બેનોએ તાર રેલીફેશન કે ફાઈનલ દીવાસાઓ પાઠવ્યા છે તે સૌના શ્રી ડાહ્યાભાઈ દેસાઈ

આ પત્રદારા આભાર માને છે.

### શ્રીલક્ષ્મી માટે ઉપયોગી

#### એક વાનગી : કોળીજ રુકું

બનાવવાની રીત

સામગ્રી : ૧ શેર કાળી, અરધો શેર ખરેટા, ૫૦ શેર વટાણાના ઢાણા, કું'ગળાના બે દડા, થોડું લસણ, આદુ, ૫૦ શેર ઘી, ૫૦ શેર- દહીં. મસાલો, પણ આમાં બે. પ્રકાર નો હોય છે. આખો મસાલો, અરધો તોલો ઢાણા, દસ પાર આખાં લાલ મરચાં-નાનાં નાનાં, ૫૦ તોલો કાળાં મરી, દસ-પાર લવંગ, ત્રણ એલચી, અધાળ નેટલી ઠાંથમીર.

વારેલો મસાલો : વારેલા ઢાણા અરધો તોલો, વારેલો મસાલો અરધો તોલો, અરમ મસાલો ૫૦ તોલો, અને વારેલું મીઠું (આ બધું સાથે વાટી લેવું.)

એક કોળીજનો દડો લઇ તેના ચાર કે છ ટુકડા કરો. ખરેટાને ઊલટીને મોટા મોટા ટુકડા કરી લો. પછી બંને વસ્તુઓને ઘીમાં આછી તેળી લો. (તળતી વખતે કોળીજનાં પાંદડાં છુટાં ન પડી બંધ તેવું ધ્યાન રાખવું.) પછી અડધાથી વધુ કું'ગળા લઇ તેની સાથે આદુ ને લસણ લઇ વાટી નાખવાં. પછી કડાઈ સમડી પર મુકી, એમાં ઘી ઉપરાંત વારેલી કું'ગળા ઉપરાંત જે બાકી વધેલી કું'ગળા છે તેના બારીક બારીક ટુકડા કરી ચુલાખી રંગના માય તેવા તેળી લો, પછી એમાં આખો તમા વારેલો બંને મસાલો નાખી સારી પેટે જુલો. ખરોખર જુલુક બંધ પછી એમાં તળેલાં બરેટાં, કોળીજ અને વટાણાના ઢાણા પણ નાખી દો. પછી દહીંને જેરી એમાં નાખવું. બધું ઘીમાં તાપ પર મુકવું. દહીંમાં પાણી બિલકુલ ન નાખવું. પછી હલાવતા રહેલું પણ તે વખતે ખાસ ધ્યાનમાં આ રાખવું કે કોળીજનાં પાંદડાં છુટાં ન થઇ જાય. બધી વસ્તુઓ તરી બંધ ત્યારે તેને નીચે જેતારીને ઉપર કાપેલી ઠાંથમીર નાખવી. આ રુકું પુરી કે બાંખરીની સાથે અથવા એકલ પણ ખાઇ શકાય છે.

—એક બહેન.

બેનોને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban.

## જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

બીતા ભવની	૧	૩	
કેળવણી વિદ્યા	(મી. મધુસુદન)	૩	૬
શ્રી પુ. મર્ષા	" "	૪	૬
સપ્તમી કાંતી	" "	૪	૦
કેળવણી વડે કાંતી	" "	૪	૩
સંસ્કાર વલકલભાઈના લગ્ન		૧૩	૦
એક લેખક મુલ્ય (અમદાવાદને મેમ્બરની સંસ્થાને ઉપલબ્ધ)		૧	૩

### ગાંધી સાહિત્ય

પંચાની કેળવણી (મોંપીઈ)	૩	૦
જ્ઞાનના આ (સ્વરૂપ ગાંધી)	૪	૦
મોંપીઈનો સરકાર સાથે પબ્લિક વોલન્ટેરિયમ	૩	૦
આપુની સેવામાં	૩	૦
સ્વરૂપના સરકાર સાથે (ઈન્ડિયન ઓપિનિયન)	૧	૩
મોંપીઈના સરકાર સાથે	૨	૦
આપુના આને પ્રતિ (સ્વરૂપ પર લખાયેલા પ્રતિ)	૨	૬
દાધેઈડ	૨	૬
નળાખ્યાન	૩	૩

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

## નવલ કથાઓ

સાગર કથા	૨	૬
જગત્ સુવિત	૭	૬
નીલ પંખી (નાટક)	૫	૦
ગોદામ (બંગાળીનો અનુવાદ) ભાગ-૧. ૨. સેટની ચોરાની વાંતો	૧૬	૦
બહીષ્કાર	૧	૦
પ્રહીય	૭	૬
સાગર સામ્રાટ	૬	૦
દ્રીરેકની વાંતો	૩	૦
પૌરાણિક નાટકો	૫	૦
ગોવન ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૨	૦
આશાનુ: બીજા ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૪	૦
દરીયા વાટ	૧૦	૦
વસુધરા	૧	૦
ઉલ્લા પ્રયોગ	૭	૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩	૬
દુર્ગા	૨	૦
બરસીલ સિદ્ધરામ	૧૦	૦
માનવતાના મુલ	૭	૦
ઉલ્લા અભિનય	૧	૬
કપાલ કુંડલા (બંગાળી મંદ)	૬	૬
અણુકૃત મારા	૭	૬

Obtainable from:

INDIAN OPINION, P. Bag, Durban, Natal.

**गांधी साहित्य**

ड. आ. ने इतिहास		७	१
महादेव देशाभुंजुं छवन यरीन		२	३
महादेव देशाभुंजी डायरी	भा. १	१०	०
" " "	भा. २	१२	०
" " "	भा. ३	१२	१
" " "	भा. ४	८	०
" " "	भा. ५	११	०
आयुनी कारावासनी काहाण्णी		१५	०
हस्त लिखित डॉ. देवराज्य		४	०
आत्म कथा (गांधीछ)		७	१
गांधीछनी संक्षिप्त आत्म कथा		२	१
आयुनी गांधी (काका कावेळकर)		३	०
आयुनी प्रसादी		५	०
गांधीछ आने सांख्यवाद (डी. मरारणा)		३	०
नीती नासने मागे (गांधीछ)		२	०
अनसक्तती ध्याग (गांधीछने गीताछने करीबे अदुवाद)		१	१
धर्मोत्तम जोखणे (गांधीछ)		१	६
आत्मम अन्वनावली		१	०
दोडने काभी वीकाळ (काभनाद विसे वणेद)		१	०
आरोग्यनी यावी		१	१
डी.म. के.मि. जेप सादसधी भरपुर वाज वादा		३	०

मणवानुं ठेकाळु : आ जोडीस.

**'Indian Opinion' P. Bag.,  
Durban, Natal.**

**नवल कथाओ**

सारा सारा वेभकेळुं सुंदर साहित्य

नवलीकाओ (मेभाळी)	१	१
सोरडी गाथा	१	१
नेम भांडु	७	०
उणी वाट	८	१
उन्नयन	७	०
ह्लानी सहचरी	५	०
राडीरानो संदेश (आयव वे-उता राडी)	४	०
सेनेरी छाया	१०	०
छाया प्रकाश	१३	१

२. म. देशाछ हुत

दिवडी	१२	०
मानवी अ'डीयेरे (जेक रक्त पितीनी आत्म कथा)	१	०
वेक भागवत (नानाबाई बट्टे हुत) श्रीमदभागवतनी कथाओ	११	०
डीभीयाभावेरे (१८ महान नरनारीओनो टुक परीचय)		
	यशोधर भट्टेवा	१
सुक्त पंणी	८	०

मणवानुं ठेकाळुं आ जोडीस.

**'Indian Opinion'**  
**P. Bag, — DURBAN.**

**जीनं डेटलांक पुस्तके**

ईरकनी पुरखु (नवल कथा)	१	०
सहीदने संदेश	४	०
मर अस्मिं " "	४	०
नेमधनुष्य " "	७	१
दुध भास्यर (छवन यरीन)	५	०
जुतन रचियाभां डोडाळुं	३	१
सोडोडीसनी सङ्गर	२	१
छवता तडेवावेरे (डा. कावेळकर)	५	०
धशावास्म (विनोबा)	१	१
स्वितप्रज्ञ दर्शन " "	४	१
गीता प्रवचने " "	३	०
मधुकर " "	४	६
छवन द्रष्टि " "	३	६
सत्यना प्रयोगे-आत्म कथा (गांधीछ)	७	१
दील्ली डायरी " "	७	१
रामनाम " "	२	०
आयु भारी सा (मनुजिन)	१	६
महादेवभाभुनी डायरी (पांच भाग.)	२	१८
अन्नात विधापीठने जेडणी कास	१	२
महादेवभाभुनुं पुव' यरिन	२	३
मानवी अउरे (कावेळकर)	१	०
व्यापक धर्म भावना (गांधीछ)	१	०

Obtainable from:

**'INDIAN OPINION', P. Bag Durban.**

**वांयवा लायक साहित्य**

गा सेवा (गांधीछ)	२	०
गीता भाष (गांधीछ)	२	०
आ आयुनी शीणी छयाभां (मनु गांधी)	४	१
मधुकर (विनोबा)	५	१
त्याग सुति' अने जीन वेणे (गांधीछ)	१	०
त्यारे करीशुं शुं (शेस्सरोय)	४	६
न्यापक धर्म भावना (गांधीछ)	१	०
दार्जण'धी (कुमारअपा)	१	३
जोतरांती दीवावे (कावेळकर)	१	३
कन्याने पत्रे न. परीप (तारुधयभां प्रवेशती आणजो भाटे)	२	१
मरकुंन (म. वीकमळ सुथरोगी भाटे)	२	०
गांधीछ (बाणके भाटे यरीन)	१	६
विश्वशांती काव्य (व. जोशी.)	१	०
जनेने (रा. अमृतकर)	१	०
दोडो राष्ट्रीय म. स.नुं जंधारणु	१	०
आत्म स्वना लु. हने.	८	०
दील्ली डायरी (गांधीछ)	७	१

मणवानुं ठेकाळुं

**'INDIAN OPINION'**  
**Private Bag,  
Durban.**

# Jethalal's Mithai House

and

## Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

\*

\*

\*

\*

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

\*

\*

\*

\*

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

\*

\*

\*

\*

હોલ શુભ પ્રસંગે બાડે મળી શકશે.

\*

\*

\*

\*

બોર્ડીંગ અને લોહંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂપ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નહું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાડો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

\*

\*

\*

\*

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ઘાણુની દાળ, ખારેક, પસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

\*

\*

\*

\*

ઘરનું આંથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

\*

\*

\*

\*

ગોર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.